

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

**PRIMERJALNA ANALIZA OBDAVČENJA
DOHODKOV IZ ZAPOSLOTITVE V AVSTRIJI IN
NEMČIJI**

Tatjana Grah

Ljubljana, april 2011

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

**PRIMERJALNA ANALIZA OBDAVČENJA DOHODKOV IZ
ZAPOSLOTITVE V AVSTRIJI IN NEMČIJI**

Kandidatka: Tatjana Grah
Št. indeksa: 04034785
Študijski program: visokošolski študijski program Uprava prva stopnja
Mentorica: izr. prof. dr. Maja Klun

Ljubljana, april 2011

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Tatjana Grah, študentka visokošolskega študijskega programa Uprava – I. stopnja, z vpisno številko 04034785, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: Primerjalna analiza obdavčenja plač v Avstriji in Nemčiji.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjem oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo;
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo;
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: Marjanca Ferko Omahen, prof.

Ljubljana, 13. 4. 2011

Podpis avtorice:

POVZETEK

Pobiranje davkov je osnovni cilj vsake države in predstavlja osnovni vir sredstev države za izvajanje njenih nalog. Vendar pa mora davčni sistem temeljiti na načelu, da čim manj posega v odločitve posameznikov in v ekonomski proces. Države uvajajo različne vrste davkov, ki neposredno ali posredno obremenijo posameznika. Davek na dohodek iz zaposlitve pa ima še posebej močan psihološki učinek na zavezance. Te obveznosti se namreč zavezanci dosti bolj zavedajo. Davčni sistemi držav se tudi med seboj bolj ali manj razlikujejo. Razlike ne obstajajo samo v davkih temveč tudi v olajšavah kot instrumentih, ki davčno obveznost zavezanca znižujejo. Ker pa je v evropskih državah uveljavljen tudi sistem obdavčitve svetovnega dohodka, prihaja v primerih, ko države nimajo sklenjenega medsebojnega sporazuma o izogibanju dvojne obdavčitve dohodkov, do dvojne obdavčitve zavezancev. Naveden sistem imajo v svoj pravni red vpeljan tudi Avstrija, Nemčija in Slovenija. Uveljavljeno načelo obdavčitve svetovnega dohodka v Sloveniji je v letih 2005, 2006, 2007 in 2008 najbolj prizadelo rezidente Slovenije, zaposlene v sosednji Avstriji.

Ključne besede: bruto plača, dohodnina, zavezanec za dohodnino, svetovni dohodek, konvencija, dvojno obdavčevanje.

SUMMARY

COMPARATIVE ANALYSIS OF TAXATION OF EMPLOYMENT INCOME IN AUSTRIA AND GERMANY

Collecting taxes institutes the basic aim of every state and represents the basic source for executing state tasks. However, a tax system ought to base on the principle of minimal interference into decisions of individuals and into economic processes. States introduce various types of taxes which directly or indirectly burden the individuals. Tax on income from employment delivers a particularly strong psychological effect on taxable persons; it is an obligation taxable persons are specifically aware of. There are also differences between tax systems of various states. The difference does not lie solely in taxes themselves, but also in tax reliefs, i.e. instruments that lower the tax obligation of a taxable person. However, the European states exercise the taxation of unitary income, therefore, double taxation of taxable persons occurs in the instances of two states lacking a mutual agreement on avoiding the double taxation of income. Such system has also been implemented in Austria, Germany and Slovenia. In 2005 to 2008, the exercised principle of unitary income taxation in Slovenia delivered the most damage to those residents in Slovenia, who are employed in neighbouring Austria.

Keywords: gross salary, tax on income of individuals, taxable person, unitary income, convention, double taxation

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA	iii
POVZETEK.....	iv
SUMMARY	v
KAZALO PONAZORITEV	vii
KAZALO GRAFOV	vii
KAZALO PREGLEDNIC.....	vii
KAZALO TABEL.....	vii
PRILOGE	vii
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC.....	viii
1 UVOD	- 1 -
2 DAVEK OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE V AVSTRIJI.....	- 4 -
2.1 PRAVNE PODLAGE V AVSTRIJI	- 4 -
2.2 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	- 4 -
2.3 DAVEK OD DOHODKOV IZ ZAPOSLOTITVE – DOHODNINA.....	- 8 -
2.4 CERKVENI DAVEK/PRISPEVEK	- 14 -
3 DAVEK OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE V NEMČIJI	- 16 -
3.1 PRAVNE PODLAGE V NEMČIJI.....	- 16 -
3.2 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	- 16 -
3.3 DAVEK OD DOHODKOV IZ ZAPOSLOTITVE – DOHODNINA.....	- 19 -
3.4 CERKVENI DAVEK.....	- 23 -
3.5 DODATEK ZA SOLIDARNOST	- 23 -
4 DAVEK OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE V SLOVENIJI.....	- 25 -
4.1 PRAVNE PODLAGE V SLOVENIJI.....	- 25 -
4.2 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	- 25 -
4.3 DAVEK OD DOHODKOV IZ ZAPOSLOTITVE – DOHODNINA.....	- 28 -
5 PRIMERJALNA ANALIZA OBDAVČENJA DOHODKOV ZAPOSLENIH MED AVSTRIJO, NEMČIJO IN SLOVENIJO	- 34 -
5.1 PRIMERJAVA DAVKOV IN PRISPEVKOV OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE MED OBRAVNAVANIMI DRŽAVAMI.....	- 34 -
5.2 PRIMERJAVA DAVČNIH OLAJŠAV MED OBRAVNAVANIMI DRŽAVAMI.....	- 40 -
6 IZOGIBANJE DVOJNEGA OBDAVČENJA DOHODKOV V PRIMERJANIH DRŽAVAH.....	- 42 -
7 ZAKLJUČEK.....	- 46 -
SEZNAM LITERATURE IN VIROV.....	- 48 -

KAZALO PONAŽORITEV

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Primerjava obremenitve BOD 1.000,00 EUR z dajatvami.....	- 35 -
Graf 2: Primerjava obremenitve BOD 4.200,00 EUR z dajatvami.....	- 37 -

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Primer obremenitve plače z davki pri BOD 4.200,00 EUR.....	- 15 -
Preglednica 2: Primer obremenitve plače z davki pri BOD 4.200,00 EUR.....	- 24 -
Preglednica 3: Primer obračuna dohodnine pri BOD 4.200,00 EUR.....	- 33 -
Preglednica 4: Primerjava obremenitve BOD 1.000,00 EUR z dajatvami.....	- 35 -
Preglednica 5: Primerjava obremenitve BOD 4.200,00 EUR z dajatvami.....	- 37 -
Preglednica 6: Primerjava obremenitve BOD 4.200,00 EUR čezmejnega delovnega migranta v Avstriji za leto 2010.....	- 39 -

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prispevki v breme delojemalcev za delavce in uslužbence na splošno	- 5 -
Tabela 2: Prispevki v breme delodajalcev za delavce in uslužbence na splošno	- 6 -
Tabela 3: Dodatni prispevki delodajalcev za gospodarsko zbornico v Avstriji	- 7 -
Tabela 4: Lestvica za odmero dohodnine v Avstriji za leto 2010.....	- 11 -
Tabela 5: Stopnje izrednih obremenitev.....	- 14 -
Tabela 6: Prispevne stopnje za leto 2010 v breme delojemalcev in delodajalcev	- 18 -
Tabela 7: Zgornja meja BOD za obračun prispevkov za leto 2010 v breme delojemalcev	- 19 -
Tabela 8: Lestvica za odmero dohodnine v Nemčiji za leto 2010.....	- 21 -
Tabela 9: Višina letnih neobdavčenih zneskov (v EUR) po razredih v Nemčiji	- 21 -
Tabela 10: Stopnje prispevkov za socialno varnost zaposlenih	- 27 -
Tabela 11: Lestvica za odmero dohodnine v Sloveniji za leto 2010.....	- 31 -
Tabela 12: Posebne olajšave v Sloveniji za leto 2010.....	- 32 -

PRILOGE

Slika 1 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 1.000,00 EUR v Avstriji	- 51 -
Slika 2 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 1.000,00 EUR v Nemčiji.....	- 52 -
Slika 3 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 1.000,00 EUR v Sloveniji	- 53 -
Slika 4 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 4.200,00 EUR v Avstriji	- 54 -
Slika 5 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 4.200,00 EUR v Nemčiji.....	- 55 -
Slika 6 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 4.200,00 EUR v Sloveniji	- 56 -

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

MOD	Konvencija o zaščiti plač
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
EU	Evropska unija
SV	Österreichische Sozialversicherung
PVA	Pensionsversicherunganstalt
WTH	Wirtschaftstreuhandhopfgarten
ASVG	Allgemeines Sozialversicherungsgesetz
EstG	Einkommensteuergesetz
EGP	Evropski gospodarski prostor
BMF	Bundesministerium für Finanzen (Ministrstvo za finance)
UNIDO	Organizacija združenih narodov za industrijski razvoj
IAEO	Mednarodna agencija za jedrsko agencijo
IMACC	Ratgeber für Lohn & Gehalt, Buchhaltung, Steuer und Recht
DSTG	Deutsche Steuergewerkschaft
ZDoh-2	Zakon o dohodnini, veljaven od 1. 1. 2007
ZDoh-2E	Zakon o dohodnini, veljaven od 1. 1. 2010
ZdavP-2	Zakon o davčnem postopku, veljaven od 1. 1. 2007
ZdavP-2B	Zakon o davčnem postopku, veljaven od 30. 12. 2009
KIDO	Konvencije o izogibanju dvojnega obdavčevanja
DURS	Davčni urad Republike Slovenije
RS	Republika Slovenija
BOD	Bruto osebni dohodek
ZPSV	Zakon o prispevkih za socialno varnost
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
ZRSZZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

1 UVOD

“Plača pomeni plačilo ali zaslužek, ne glede na to, kako je oblikovan ali izračunan, ki ga je mogoče izraziti v denarju, in je določen z medsebojnim dogovorom ali nacionalno zakonodajo in predpisi, in ki ga mora na temelju pisne ali ustne pogodbe o zaposlitvi delodajalec plačati delavcu za opravljeno delo ali storitve oziroma delo ali storitve, ki naj se opravijo” (Konvencija MOD št. 95 o varstvu plač, 1. člen).

Odkar obstaja država kot institucija, obstajajo tudi davki. Država pobira davke zaradi financiranja skupnih potreb prebivalcev in države. Davki torej niso pomembni le za proračun, temveč tudi za blagostanje v državi in njen razvoj.

Davek od dohodka fizičnih oseb je v večini držav progresiven. Davčna osnova je ponavadi določena tako, da se od dohodkov, ki so predmet obdavčenja, odštejejo morebitni priznani stroški za ustvarjanje tega dohodka (večinoma so v to skupino uvrščeni še prispevki za socialno varnost ter olajšave). Vsaka država določi obdavčljive dohodke, pri čemer se upoštevata celovit in cedularni pristop k obravnavanju dohodkov. Pri celovitem pristopu se vsi dohodki obravnavajo enako, na njihovo vsoto pa se aplicira davčna stopnja. Pri cedularnem pristopu se dohodki obravnavajo različno, torej je vsak vir drugače obdavčen. Države se med seboj razlikujejo tudi po enoti obdavčenja. Če je enota obdavčenja družina, govorimo o t. i. cepitvenem sistemu. Način pobiranja dohodnine je v večini držav podoben, saj gre za davek po odbitku, kar pomeni, da se ob izplačilu dohodkov odtegne tudi akontacijski znesek davka. Za preteklo leto pa zavezanec prejme odločbo, s katero mu je dohodnina odmerjena, pri tem pa doplača samo razliko med že vplačanimi akontacijami in obračunano obveznostjo ali pa mu je preplačilo dohodnine vrnjeno (Klun, 2007, str. 33).

Glede na različne sisteme obdavčenja v posameznih državah pa je praktično v vseh razvitih državah uveljavljen še sistem obdavčitve po svetovnem dohodku, ki temelji na domnevi, da fizične osebe, ki so rezidenti določene države, tudi koristijo javne dobrine, ki jih zagotavlja ta država (javna varnost, šolstvo, socialno varstvo, infrastruktura ...), zato v tej državi tudi plačujejo davke.

Pri dolgoročnih bivanjih v tujini se praviloma premakne središče življenjskih interesov posameznika, če se tudi zakonec in otroci preselijo v tujino. V skladu z Vzorčno konvencijo OECD o izogibanju dvojnega obdavčenja dohodka in premoženja iz leta 2003, ki ji je sledila tudi Republika Slovenija pri sklepanju mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja z drugimi državami, velja, da delavec središča svojih vitalnih interesov ni prenesel v državo, kjer dela, če je obdržal prebivališče, družino in lastnino v državi, kjer je delal in prebival pred odhodom v tujino. To pomeni, da je rezident Republike Slovenije. Za vsako državo je davčna politika zelo pomembna, saj se njeni ukrepi ne odražajo le v lastni državi ampak tudi širše. Kljub težnji držav članic Evropske unije k harmonizaciji davkov se davčni sistemi, med drugim tudi obdavčenje dohodkov iz zaposlitve (v nadaljevanju plače), med članicami precej razlikujejo. Tako se velikokrat zaradi nižjega davčnega bremena, prebivalci držav članic EU odločajo za delo in življenje zunaj svoje matične države, kar posledično vodi do davčne konkurence med državami članicami.

Ravno razlika v obdavčenju dohodkov iz zaposlitve v Republiki Avstriji (v nadaljevanju Avstrija) in Zvezni republiki Nemčiji (v nadaljevanju Nemčija) ter Republiki Sloveniji (v nadaljevanju Slovenija) je bila osnova za izdelavo diplomske naloge. Precejšen delež

državljanov Republike Slovenije je namreč dandanes na delu v tujini in se po slovenski davčni zakonodaji, kljub temu da so zaposleni pri tujem delodajalcu in ustvarjajo dohodek po tuji delovnopравни zakonodaji ter plačujejo obvezne dajatve iz delovnega razmerja skladno z nacionalno zakonodajo te države, obravnavajo kot rezidenti RS. Torej so zavezanci za dohodnino v Sloveniji, ne glede na to, ali so plačali davek tudi v tujini. Dilema glede dvojnega obdavčenja delavcev na delu v tujini je bila najbolj aktualna v letih 2005 in 2006, ko so slovenski državljani, zaposleni v Avstriji, v Sloveniji plačali visok davek na dohodke iz zaposlitve. Navedeno naj bi se uredilo s spremembo sporazuma med tema dvema državama.

Davki na splošno torej predstavljajo breme vsakega posameznika in družbe kot celote, pa najsi bodo neposredni ali posredni. Najbolj pa se jih zavedajo delojemalci, saj le-ti precejšnji delež svojega zaslužka prispevajo v državno blagajno. Še posebej pa so prizadeti tisti, ki so se morali zaradi majhnih možnosti zaposlitve doma zaposliti v tujini in tako plačujejo davek iz zaposlitve tako v državi delodajalca kot tudi v matični državi. Takih primerov je v Sloveniji nekaj čez deset tisoč.

Glede na to, da izhajam iz severovzhodnega dela države, kjer se pretežni delež prebivalstva iz bližnje soseščine nahaja na delu v sosednji Avstriji ali v Nemčiji, in so ljudje v zvezi z navedeno problematiko še vedno v negotovosti, je bil zame tehten izziv, da poskušam razjasniti to negotovost oz. najti ključni odgovor na vprašanje, ali so dolžni plačati davek za v tujini zaslužen dohodek ali ne. Z navedeno problematiko se namreč posredno spopadam tudi sama, saj je mož zaposlen v sosednji Avstriji, kar je bil med drugim le še razlog več, da sem se odločila za to temo.

Diplomska naloga bo torej pojasnila mnoga vprašanja, kot npr.: ali je obdavčenje teh delavcev upravičeno, na kakšni osnovi so ti delavci zavezanci za dohodnino v Republiki Sloveniji, kakšna je razlika na področju obdavčenja med Avstrijo, Nemčijo in Slovenijo ter kakšen vpliv imajo spremembe konvencije z Avstrijo in davčne olajšave na področje obdavčenja dohodkov teh delavcev.

Namen in cilj diplomskega dela je prikazati dejansko stanje na področju obdavčenja zaposlenih v Avstriji, Nemčiji in Sloveniji. Ključni cilj je ugotoviti razlike na tem področju v obravnavanih državah ter predstaviti vpliv spremembe konvencije med Slovenijo in Avstrijo ter vpliv spremembe davčne olajšave na obdavčenje dohodkov delavcev, zaposlenih v tej državi.

Eden izmed ciljev je bil tudi predstaviti, kolikšen delež svojega zaslužka ljudje, ki ustvarjajo dohodek pri nas, v Avstriji in Nemčiji, dejansko prispevajo v državno blagajno posamezne države iz naslova davkov in prispevkov od dohodkov iz zaposlitve, in kolikšen je njihov realni dohodek, od katerega morajo živeti. Torej se celotna diplomska naloga opira izključno na davek od dohodka zaposlenih oz. plačo kot enega izmed davkov od dohodkov fizičnih oseb.

Ker je raziskovalna naloga naravnana k analizi obremenitve plač delojemalcev z davki od plače, so v raziskovalni nalogi upoštevane le tiste raziskovalne prvine, ki so pomembne za neposredno obdavčenje plač delojemalcev.

Pri pisanju diplomske naloge predpostavljam, da so upoštevane vse zakonske in strokovne rešitve do konca decembra 2010.

Uporabljena je davčna zakonodaja Avstrije, Nemčije in Slovenije, dostopna strokovna domača in tuja literatura, strokovni članki ter drugi spletni viri informacij.

V pomoč mi je bilo tudi lastno znanje, pridobljeno med študijem na fakulteti, ki pa seveda temelji zgolj na teoriji in ne na praksi.

Pri raziskovanju sem naletela na oviro predvsem pri iskanju tujih virov. Ker je tuja literatura zelo težko dostopna, sem pretežno uporabljala svetovni splet, ki je v današnjem času zelo pogosto uporabljen vir informacij, saj omogoča hiter dostop do informacij na enem mestu.

Pri pisanju diplomske naloge je bila pozornost usmerjena izključno raziskovanju obdavčitve plač v izbranih državah. Pri raziskovanju sem se omejila zgolj na preučevanje davkov od dohodkov iz zaposlitve v Avstriji, Nemčiji in Sloveniji. Slovenija skuša tujima država slediti na marsikaterem področju, zato se tudi velikokrat po njiju zgleduje. Če se Slovenija lahko primerja z njima na področju plač, pa bo možno spoznati skozi samo raziskovalno delo.

Diplomsko delo je razdeljeno na pet sklopov. V prvem delu sem predstavila obdavčitev plač v Avstriji. V drugem delu sem se osredotočila na obdavčitev plač in plačno politiko v Nemčiji. Tretji del pa obsega obdavčitev plač v Sloveniji. Vsa poglavja obsegajo navajanje oz. povzemanje podatkov, informacij in dejstev ter lastne izračune, ki v naslednjem delu diplomske naloge predstavljajo podlago za primerjavo obdavčenja plač v Avstriji, Nemčiji in Sloveniji.

Primerjalna analiza obdavčenja plač v obravnavanih državah, ki je predstavljena v 5. poglavju diplomskega dela, temelji na praktičnih primerih obračunskih listov za izplačilo osebnega dohodka. Kot pripomoček so uporabljeni spletni programi za izračun plač, ki jih ponujajo posamezne institucije v pomoč uporabnikom. Plačilne liste so temelj raziskovanja in so tudi priloga k temu diplomskemu delu. 6. poglavje pojasnjuje dejansko stanje glede izogibanja dvojnega obdavčenja dohodkov v Avstriji, Nemčiji in Sloveniji. Dejstva, predlogi, ugotovitve v 7. poglavju so predstavljeni na podlagi veljavne zakonodaje obravnavanih držav, domačih in tujih virov, iz objavljene literature, strokovnih revij in svetovnega spleta ter lastnih izračunov v sklopu primerjalne analize iz 5. poglavja diplomskega dela.

2 DAVEK OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE V AVSTRIJI

V Avstriji je tako kot v Sloveniji izplačevanje osebnih dohodkov in z njimi povezane dajatve urejeno z nacionalno delovnopravno in davčno zakonodajo. Delodajalec je pri obračunu plače zavezan k mesečnemu obračunu davkov in prispevkov iz plače delojemalca, in sicer mora do 15. v mesecu davek odtegniti in nakazati na pristojno davčno upravo (nem. Finanzamt). Pri tem mora upoštevati vsa dejstva in okoliščine, ki vplivajo na obračun davka (npr. zakonski stan, bivališče, otroci, edini hranilec, samohranilec, pavšalni znesek za vozače, odločbo o neobdavčenem znesku). Po preteku koledarskega leta do konca februarja pa mora delodajalec posredovati pristojnemu finančnemu uradu letni plačilni listek (nem. Jahreslohnzettel), ki predstavlja podlago za izračun dohodnine za preteklo leto. Delojemalec lahko na predpisanem obrazcu L1 vloži napoved za odmero dohodnine (nem. ArbeitnehmerInnenveranlagung) za preteklo leto, kjer lahko uveljavlja tudi z zakonom določene olajšave.

2.1 PRAVNE PODLAGE V AVSTRIJI

Pravna podlaga za izplačevanje plač v Avstriji je pogodba o zaposlitvi med delojemalcem (nem. Arbeitnehmer) in delodajalcem (nem. Arbeitsgeber) ter Splošni zakon o socialnem varstvu (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz – ASVG) in Zakon o dohodnini (Einkommensteuergesetz – EstG). S prvim zakonom je uzakonjeno obračunavanje obveznih prispevkov za pokojninsko zavarovanje (nem. Rentenversicherung), bolniško (nem. Pflegeversicherung), za primer brezposelnosti (nem. Arbeitslosenversicherung) ter nezgodno in življenjsko zavarovanje (nem. Unfall- und Lebensversicherung). S slednjim pa je predpisana podvrženost plač k plačilu davka od plač ali dohodnina (nem. Lohnsteuer).

2.2 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

Delojemalci so skladno z Zakonom o socialnem varstvu (ASVG) zavezani plačevati določene prispevke za socialno varnost, s čimer si ob določenih pogojih zagotovijo tudi ustrezno pokojnino, zdravstvene storitve ter druge socialnovarstvene pravice. Brezposelne osebe in prejemniki denarne socialne pomoči so avtomatično zavarovani. Prav tako so hkrati zavarovani družinski člani, kot so otroci in brezposelni zakonski partner oziroma partnerica (Wikipedia, 2011).

Prispevne stopnje so različne in se plačujejo tako v breme delojemalca kot tudi v breme delodajalca. V breme delojemalca se obračunavajo in plačujejo od bruto plače, in sicer glede na vrsto dela, ki ga delavec opravlja. Tako so zaposleni razvrščeni v posamezne skupine delojemalcev, in sicer na delavce na splošno (nem. Arbeiter), delavce v kmetijstvu (nem. Landarbeiter), delavce v gozdarstvu (nem. Bergarbeiter), uslužbenke (nem. Angestellte) in uslužbenke v gozdarstvu (nem. Angestellte in Bergbau). Prispevek za nezgodno zavarovanje (nem. Unfallversicherung) kot eden izmed obveznih prispevkov, ki se plačuje v korist delojemalca, pa predstavlja breme delodajalca.

Obveznost iz naslova prispevkov za socialno varnost je omejena na spodnjo mejo (nem. Geringfügigkeitsgrenze) in na zgornjo mejo (nem. Höchstbeitragsgrundlage) ter znaša za leto 2010 366,33 EUR in 4.110,00 EUR na mesec, oziroma na letni ravni 4.395,96 EUR ter 49.320,00 EUR. Navedeno pomeni, da je obveznost obračunavanja in plačevanja

prispevkov predpisana za plače, katerih višina ne presega navedenih mej. Znesek plače nad zgornjo mejo ni več podvržen plačilu prispevkov (SV, 2009).

V spodnji tabeli so prikazane stopnje in višina mesečnih prispevkov iz naslova socialnega varstva, ki bremenijo plače delavcev in uslužbencev na splošno.

Tabela 1: Prispevki v breme delojemalcev za delavce in uslužbence na splošno za leto 2010.

Prispevek za	DELAVCI (v %)	Najnižji (v EUR)	Najvišji (v EUR)	USLUŽBENCI (v %)	Najnižji (v EUR)	Najvišji (v EUR)
zdravstveno zavarovanje	3,60	13,19	147,96	3,47	12,71	142,62
dodatno zdravstveno zavarovanje	0,25	0,92	10,28	0,25	0,92	10,28
dodatni prispevki	0,10	0,37	4,11	0,10	0,37	4,11
nezgodno zavarovanje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
pokojninsko zavarovanje	10,25	37,55	421,28	10,25	37,55	421,28
brezposelnost	3,00	0,00	123,30	3,00	0,00	123,30
dodatek - IESG	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
zbornici stanovanje	0,50	1,83	20,55	0,50	1,83	20,55
Skupaj	18,20	55,69	748,03	18,07	55,21	742,69

Vir: Beitragsrechtliche Werte in der Sozialversicherung (2010) (Prispevne stopnje za socialno varstvo), Hauptverband der Österreichischen Sozialversicherungsträger (2010)

Poleg zgoraj navedenih prispevkov so delojemalci, ki so zaposleni v gradbeništvu, zavezani k plačilu prispevka za odškodnine v primeru slabih vremenskih razmer (nem. Schlechtwetterentschädigungsbeitrag)¹, ki znaša 0,7 %.

Tudi delodajalci so zavezani k plačilu socialnih prispevkov. Iz spodnje tabele je razvidna mesečna obveznost delodajalcev za delavce in uslužbence na splošno za leto 2010.

¹ Naveden prispevek bremeni le delavce v gradbeništvu, ki je podvrženo vplivom vremenskih razmer.

Tabela 2: Prispevki v breme delodajalcev za delavce in uslužbence na splošno v Avstriji za leto 2010

Prispevek za	DELAVCI (v %)	Najnižji (v EUR)	Najvišji (v EUR)	USLUŽBENCI (v %)	Najnižji (v EUR)	Najvišji (v EUR)
zdravstveno zavarovanje	3,45	12,64	141,80	3,48	12,75	143,03
dodatno zdravstveno zavarovanje	0,25	0,92	10,28	0,25	0,92	10,28
dodatni prispevki	0,00	0,00	0,00	0,10	0,37	4,11
nezgodno zavarovanje	1,40	5,13	57,54	1,40	5,13	57,54
pokojninsko zavarovanje	12,55	45,97	515,81	12,55	45,97	515,81
brezposelnost	3,00	10,99	123,30	3,00	10,99	123,30
dodatek - IESG	0,55	2,01	22,61	0,55	2,01	22,61
zbornico	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
stanovanje	0,50	1,83	20,55	0,50	1,83	20,55
Skupaj	21,70	79,49	891,89	21,83	79,97	897,23

Vir: Beitragsrechtliche Werte in der Sozialversicherung 2010, Hauptverband der Österreichischen Sozialversicherungsträger (2010)

Delodajalci v Avstriji so zavezani še k plačilu dodatnih prispevkov, in sicer prispevek za dodatno zavarovanje podjetij (nem. Beitrag zur Betrieblichen Vorsorge – BV-Beitrag) v višini 1,53 %, prispevek delodajalca (nem. Dienstgeberbeitrag – DB) v višini 4,5 %, komunalni prispevek (nem. Kommunalsteuer – KommSt) v višini 3 %.

V določenih okoliščinah delodajalci plačujejo še prispevek za težko delo in nočno delo (nem. Nachtschwerarbeits-Beitrag) v višini 2,0 % in prispevek za odškodnine v primeru slabih vremenskih razmer (nem. Schlechtwetterentschädigungsbeitrag) v višini 0,7 %. Višina navedenih prispevkov se nanaša na raven leta 2010.

Poleg že navedenih prispevkov delodajalci v Avstriji plačujejo še dodatni prispevek za gospodarsko zbornico (nem. Zuschlag zum Dienstgeberbeitrag – DZ). Višina prispevka se od dežele do dežele razlikuje in je odvisna od sedeža delodajalca, kot prikazuje spodnja tabela.

Tabela 3: Dodatni prispevki delodajalcev za gospodarsko zbornico v Avstriji za leto 2010

Bundesland (zvezna dežela)	stopnja prispevka za leto 2010 (v %)
Burgenland	0,44
Kärnten	0,41
Niederösterreich	0,40
Oberösterreich	0,36
Salzburg	0,42
Steiermark	0,40
Tirol	0,43
Vorarlberg	0,39
Wien	0,40

Vir: Zuschlag zum Dienstgeberbeitrag 2010 (Dodatni prispevki delodajalca),
DDr. Kurt Bernegger (2011)

Obvezno zdravstveno zavarovanje (nem. Sozialversicherung) obsega naslednje pravice zavarovancev (SV, 2011):

- preventivni pregledi, storitve v primeru bolezni (zdravniška pomoč, zdravila, zdravljenje v bolnišnici, medicinska domača nega bolnikov, psihoterapija, medicinska rehabilitacija ...), povračila stroškov za zdravilne pripomočke.

Pravice, ki izhajajo iz pokojninskega zavarovanja (nem. Rentenversicherung) so predvsem (PVA, 2011):

- starostna pokojnina (nem. Alterspension);
- predčasna starostna pokojnina pri dolgotrajnem zavarovalnem obdobju (nem. vorzeitige Alterspension bei langer Versicherungsdauer – Übergangsbestimmung);
- pokojnina ob zmanjšani zmožnosti za delo (nem. Berufsunfähigkeitspension);
- vdovska pokojnina (nem. Witwen/Witwerpension);
- rehabilitacijski ukrepi (nem. Rehabilitation).

Zaposleni, ki so zavarovani v okviru nezgodnega zavarovanja (nem. Unfallversicherung), so upravičeni do varstva v primeru nesreč pri delu in poklicnih boleznih, do zdravljenja posledic nesreč, do odškodnin v primeru nesreč pri delu in poklicnih boleznih, do delovno medicinske oskrbe.

Zavarovanje za primer brezposelnosti (nem. Arbeitslosenversicherung) zagotavlja tudi upravičencem v Avstriji pravico do denarnega nadomestila za brezposelnost (nem. Arbeitslosengeld) ter pravico do brezplačnih svetovalnih storitev idr.

Za delojemalce veljajo od 1. 1. 2010 naslednji prispevki za brezposelnost (WTH, 2010):

- do 1.155,00 EUR 0 %;
- čez 1.155,00 EUR do 1.260,00 EUR 1 %;
- čez 1.260,00 EUR do 1.417,00 EUR 2 % in
- čez 1.417,00 EUR 3 %.

2.3 DAVEK OD DOHODKOV IZ ZAPOSLOTITVE – DOHODNINA

Področje davka od dohodkov fizičnih oseb ureja avstrijski Zakon o dohodnini (EstG, StF: BGBl. Nr. 400/1988 z dopolnitvami), ki opredeljuje davčne zavezanke, predmet obdavčitve, davčne osnove in stopnje obdavčevanja.

Avstrijski dohodninski sistem loči dve vrsti zavezancev za dohodnino, in sicer (EstG, 1. člen):

- neomejeni davčni zavezanci oziroma rezidenti (nem. unbeschränkt steuerpflichtige) in
- omejeni davčni zavezanci oziroma nerezidenti (nem. beschränkt steuerpflichtige).

Neomejeni davčni zavezanci so rezidenti Republike Avstrije. Pogoji, da je oseba rezident, je, da ima posameznik v Avstriji svoje stalno ali običajno bivališče. Stalno bivališče v Avstriji imajo osebe, ki imajo na ozemlju Avstrije stanovanje, ki ga očitno dalj časa kot takšnega uporabljajo. Običajno bivališče v Avstriji imajo osebe, ki se na ozemlju Avstrije ne zadržujejo le prehodno (dopust, službeno potovanje, obisk, itd.), temveč se tukaj očitno zadržujejo dalj časa. Na vsak način pa nastopi po šestih mesecih bivanja v Avstriji, in sicer z veljavnostjo za nazaj, neomejena davčna zavezanost. Državljanstvo pri tem ni odločilno. Neomejena davčna zavezanost pomeni, da se v Avstriji davčno zajamejo načeloma vsi prihodki doma in v tujini. Omejeni davčni zavezanci oziroma nerezidenti so osebe, ki v Avstriji ustvarjajo dohodke (npr. kot delojemalci) ali iz Avstrije prejemajo dohodke (npr. pokojnine iz socialnega zavarovanja), vendar v Avstriji nimajo stalnega niti običajnega bivališča.

Tudi omejeni davčni zavezanci lahko zahtevajo odmero davka obdavčljivih prihodkov in pri tem uveljavijo povišane stroške v zvezi s pridobivanjem dohodkov ter posebne izdatke doma. Je pa pomembno poudariti, da se v primeru odmere davka omejenim davčnim zavezancem k osnovi za določitev davka prišteje znesek 9.000 EUR, ki se pri tekočem obračunavanju plače ne upošteva. Do tega prihaja zato, ker mora država stalnega prebivališča načeloma upoštevati neobdavčljiv eksistenčni minimum. Na temelju v skladu s tarifo neobdavčljivega zneska v višini 11.000 EUR preostane za omejene davčne zavezanke s tem neobdavčljiv osnovni dohodek v višini 2.000 EUR (BMF, 2010).

Državljeni EU/EGP, ki sicer nimajo prebivališča v Avstriji, vendar pa tu realizirajo glavni del prihodkov (90 % prihodkov se realizira v Avstriji ali pa prihodki v tujini skupno ne znašajo več kot 11.000 EUR) lahko v davčni napovedi za odmero davka uveljavljajo pravico do neomejene davčne zavezanosti. Pri tem se kljub neomejeni davčni zavezanosti obdavčijo le avstrijski prihodki. V tem primeru odpade prištevanje zneska v višini 9.000 EUR pri odmeri davka. Poleg tega je možno uveljavljati osebne odbitke (edini hranilec, samohranilec, preživninski odbitek) ter izredne obremenitve.

Avstrijski rezidenti so zavezanci za plačilo davka od osebnega dohodka po načelu svetovnega dohodka. Kadar ima posameznik stalno oziroma običajno mesto bivanja v Avstriji, se šteje za avstrijskega davčnega rezidenta. Kadar prihaja do dvojnega rezidentstva, je potrebno upoštevati pravila, ki jih vsebuje Konvencija o izogibanju dvojnega obdavčevanja, če tak sporazum med Avstrijo in drugo državo obstaja. Na podlagi teh pravil sporazuma se nato določi, katera država je upravičena do obdavčitve posameznikovih osebnih prejemkov (BMF, 2010).

Posebnosti veljajo za dnevne migrante, ki imajo svoje bivališče v Avstriji, ki pa delajo v Nemčiji in se vsak dan vozijo na delo. Njihovi prihodki se obdavčijo samo v Avstriji. Pri tem lahko uveljavljajo odbitek za migrante. Zdomci se že od prvega dne svojega bivanja v

Avstriji obravnavajo kot neomejeni davčni zavezanci. Pogoj je vsaj šestmesečno delovno dovoljenje ali vsaj šestmesečna pogodba o zaposlitvi. Sezonski delavci so neomejeni davčni zavezanci praviloma takrat, če se v Avstriji zadržujejo več kot šest mesecev, in sicer od prvega dne.

Avstrijski zakon o dohodnini (EstG) pozna sedem vrst dohodkov, in sicer (EstG, 2. člen) :

- Dohodki iz kmetijstva in gozdarstva (nem. Einkünfte aus Land- und Forstwirtschaft). Ustvarjajo jih npr. kmetje ali vrtnarji.
- Dohodki iz samozaposlitve (nem. Einkünfte aus selbständiger Arbeit. Ustvarjajo jih npr. zdravniki, odvetniki, davčni svetovalci, arhitekti ali novinarji in direktorji – družbeniki kapitalskih družb (d.o.o.), ki so udeleženi z več kot 25 %.
- Dohodki iz obrtnega podjetja (nem. Einkünfte aus Gewerbebetrieb). Ustvarjajo jih npr. trgovska podjetja, mizarji, frizerji ...
- Dohodki iz odvisnega delovnega razmerja (nem. Einkünfte aus nichtselbständiger Arbeit. Ustvarjajo jih delojemalci in upokojeanci.
- Dohodki iz kapitala (nem. Einkünfte aus Kapitalvermögen). To so obresti od hranilnih vlog ali vrednostnih papirjev, dividende ...
- Dohodki iz oddajanja v najem in v zakup (nem. Einkünfte aus Vermietung und Verpachtung, kot so najemnine od stanovanj ali hiš ...
- Ostali dohodki (nem. Sonstige Einkünfte). Sem spadajo periodični prejemki, kot so doživljenjske rente, položajni dodatki ...

V nadaljevanju diplomskega dela bom podrobnejšo pozornost namenila dohodku iz zaposlitve ali plači (nem. Einkünfte aus nichtselbständiger Arbeit). Ostali podatki so zgolj informativne narave.

Dohodek iz zaposlitve sestavljajo naslednji dohodki (EstG, 25. člen):

- Plača, ki vsebuje vse dohodke in bonitete, ki jih delojemalec prejme s strani delodajalca. Pokojnina: pokojnine, pridobljene na podlagi preteklih vplačil iz socialnih prispevkov pokojninskih skladov ali neposredno od delodajalca, so predmet dohodka iz zaposlitve. Če je bivši zaposlenec v pokojninski sklad vplačeval sam, je predmet obdavčitve samo 25 % vplačila.
- Boleznine
- Prejemki po Zakonu o prejemkih kot tudi prejemki članov deželne vlade, deželnega zbora, županov in mestnih ali občinskih svetnikov.
- Nedenarna izplačila (bonitete) so obdavčene kot dohodek iz zaposlitve. Med bonitete se štejejo: službeni avtomobil, parkirni prostor, posojila delodajalca, ki so višja od 7.300,00 EUR, stanovanje, počitnice in drugi stroški, ki jih delodajalec plača delojemalcu. Vendar vse ugodnosti niso predmet obdavčitve. Nekatere bonitete so neobdavčene v celoti ali pa so obdavčene do z zakonom določene višine. Take so npr:
 - Mobilni telefon ali prenosni računalnik sta neobdavčena v celoti.
 - Uporaba prostorov in drugih pomožnih objektov po znižani ceni ali brezplačno (prostor za rekreacijo, prostor za otroške dejavnosti, zdravilišča, knjižnica).
 - Udeležba na družabnih dogodkih delodajalca do višine 365,00 EUR na leto (kolektivni izleti, srečanja, kulturne prireditve, poslovne zabave) in razna darila v naravi za posebne priložnosti do višine 186,00 EUR na leto (novoletna darila, darilni boni, zlati kovanci).
 - Možnost brezplačnega ali poceni dnevnega obroka za malico in pijačo na delovnem mestu.
 - Dodeljene delnice zaposlenim pod ugodnimi pogoji. Le-te so neobdavčene do 1.460,00 EUR. Pomembno pri tem je, da jih mora imetnik imeti v lasti več kot 5 let, da postanejo popolnoma neobdavčene.

Zakon določa tudi prejemke, ki niso obdavčeni (nem. Steuerfreie Leistungen). Sem spadajo družinski dodatek (nem. Familienbeihilfe), porodniško nadomestilo (nem. Wochengeld) in primerljivi prejemki iz obveznega socialnega zavarovanja (nem. vergleichbare Bezüge aus der gesetzlichen Sozialversicherung), denarno nadomestilo za čas porodniškega dopusta (nem. Karenzurlaubsgeld), denarna pomoč za čas porodniškega dopusta (nem. Karenzurlaubshilfe) ter dodatek za nego otroka (nem. Kinderbetreuungsgeld), invalidske pokojnine (nem. Unfallrenten), dodatek za pomoč in postrežbo (nem. Pflegegeld) ter napitnine (nem. Trinkgelder).

Obstajajo določena nadomestila dohodka, ki sicer niso obdavčljiva, vendar pri morebitni odmeri zvišujejo davek za preostali dohodek (ti. posebni progresivni pridržek). Le-ta velja za naslednje prejemke (BMF, 2010):

- denarno nadomestilo za brezposelnost (nem. Arbeitslosengeld) ali denarna pomoč za brezposelnost (nem. Notstandshilfe) ter premostitvena pomoč zveznim uslužbencem (nem. Überbrückungshilfe für Bundesbedienstete);
- določeni prejemki po Zakonu o vojaških pristojbinah (nem. Bezüge nach dem Heeresgebührengesetz);
- določeni prejemki po Zakonu o civilnem služenju vojaškega roka (nem. Bezüge nach dem Zivildienstgesetz).

Navedeno pomeni, da je potrebno le-te za izračun polne davčne progresije pri prejemu kateregakoli takega nadomestila, seveda ob hkratnem prejemu plače ali pokojnine, v koledarskem letu, fiktivno ekstrapolirati, kot da bi jih (nadalje) prejemal tudi v času prejemanja nadomestil dohodka. Od teh fiktivnih celotnih dohodkov se potem izračuna povprečna stopnja davka, s katero se nato obdavči dejanski obdavčljiv dohodek (plača, pokojnina in drugi obdavčljivi tekoči prihodki). Davek pa ne sme biti višji kot davek, ki bi sledil iz skupne obdavčitve dohodka in nadomestil dohodka.

Posebna značilnost avstrijskega dohodninskega sistema je ti. »eksistenčni minimum« (nem. Existenzminimum oder steuerfreier Basiseinkommen), kar pomeni, da je pri vsakem neomejenem davčnem zavezancu določen osnovni dohodek, ki je neobdavčljiv. Le-ta znaša za leto 2010 najmanj 11.945,00 EUR za delojemalce in 11.000 EUR za samozaposlene. Razlog za različno višino neobdavčljivega osnovnega dohodka je uveljavljanje dodatnih davčnih olajšav pri zavezancih davka od plače (odbitki za delojemalce in za promet ali za upokojece).

Zneski, ki presegajo eksistenčni minimum, pa so obdavčeni z dohodninsko lestvico, ki obsega tri razrede (vključno z eksistenčnim minimumom), kar ponazarja spodnja tabela.

Tabela 4: Lestvica za odmero dohodnine v Avstriji za leto 2010

Dohodek v EUR	Davek od dohodka v EUR pred zmanjševanjem	Povprečna stopnja davka	Mejna davčna stopnja
do 11.000	0	0 %	
čez 11.000 do 25.000	$(\text{dohodek} - 11.000) \times 5.110$ 14.000		36,5 %
25.000	5.110	20,4 %	
čez 25.000 do 60.000	$(\text{dohodek} - 25.000) \times 15.125 + 5.110$ 35.000		43,2143 %
60.000	20.235	33,7 %	
čez 60.000	$(\text{dohodek} - 60.000) \times 0,5 + 20.235$		50 %

Vir: Einkommensteuer, BMF (2011)

Zelo pomembni sta posebni vrsti dohodka, kot sta 13. in 14. plača (regres za letni dopust in božičnica), ki sta obdavčena s pavšalno davčno stopnjo 6 %. Enako velja tudi za odpravnine ob prenehanju delovnega razmerja.

Odbitni zneski (die Steuerabsetzbeträge) ali splošne davčne olajšave so zneski, ki zmanjšujejo letno davčno obveznost delojemalca, in sicer kot odbitek od osnove v določenem znesku.

Davčni zavezanec lahko pri izračunu obdavčljivega dohodka upošteva naslednje odbitne zneske (BMF, 2010):

- odbitni znesek za delojemalce ali odbitni znesek za dnevne migrante (nem. Arbeitnehmerabsetzbetrag oder Grenzgängerabsetzbetrag) v višini 54,00 EUR/leto;
- odbitni znesek za promet ali prevozni stroški na delo² (nem. Verkehrsabsetzbetrag) 291,00 EUR/leto;
- odbitni znesek za upokojene (nem. Pensionistenabsetzbetrag) 400,00 EUR/leto (nad 25.000,00 EUR olajšave ni več);
- odbitni znesek za edinega hranilca (nem. Alleinverdienerabsetzbetrag) 364,00 EUR/leto (osnovni znesek brez otrok);
- odbitni znesek za samohranilca (nem. Alleinerzieherabsetzbetrag) 494,00 EUR/leto (z enim otrokom);
- odbitni znesek za preživninske zavezance (nem. Unterhaltsabsetzbetrag) v višini 29,20 EUR/mesec za prvega otroka, 43,80 EUR za drugega in 58,40 EUR/mesec za tretjega in nadaljnje otroke;
- odbitni znesek za otroke (nem. Kinderabsetzbetrag) 58,40 EUR/mesec na otroka;
- dodatek za več otrok (nem. Mehrkindzuschlag) 20,00 EUR/mesec za tretjega in nadaljnje otroke, pod pogojem, da letni dohodek družine ne presega 55.000,00 EUR.

Pri odbitnem znesku za edinega hranilca in samohranilca (364,00 EUR osnovni znesek brez otrok) obstaja diferenciran otroški dodatek:

- za prvega otroka 130,00 EUR/leto
- za drugega otroka 175,00 EUR/leto

² V Avstriji se stroški prevoza na delo ne refundirajo pri mesečni plači, kot to ureja delovna zakonodaja RS, temveč lahko zavezanci za dohodnino uveljavljajo pavšalni znesek kot olajšavo pri dohodnini za preteklo leto. Je pa možno na podlagi ustreznih dokazil uveljavljati tudi višji znesek, ne le pavšal.

- za tretjega in vsakega naslednjega otroka 220,00 EUR/leto

Edini hranilci z otrokom/otroki in samohranilci imajo torej letno pravico do naslednjih odbitnih zneskov:

- z enim otrokom 494,00 EUR
- z dvema otrokoma 669,00 EUR
- s tremi otroki 889,00 EUR

Da lahko davčni zavezanec uveljavlja odbitek za edinega hranilca oz. samohranilca, morata biti izpolnjena dva pogoja, in sicer sme eden od zakoncev brez otrok letno prejeti največ 2.200,00 EUR oziroma sme zakonec/zunajzakonski partner z vsaj enim otrokom letno prejeti največ 6.000,00 EUR. S 1. 1. 2011 se odbitek za edinega hranilca brez otrok črta. Torej ga ni možno več uveljavljati. Navedeno velja tudi, ko zakonca ne skrbita več za otroka (ne prejemata otroškega dodatka). Za izračun gornje meje dovoljenega letnega dohodka zakonca se od bruto prejemka odtegnejo prispevki za socialno varstvo, prispevki za prostovoljno članstvo v interesnih zastopstvih (sindikalne članarine), pavšalni zneski za vozače, ostali povišani stroški v zvezi s pridobivanjem dohodka (pri delojemalcih najmanj pavšalni znesek v višini 132,00 EUR letno), neobdavčljiva doplačila (dodatki za nadure, za nedeljsko delo, za delo ob praznikih in nočno delo, umazano delo, težko delo in za nevarnost). Za določitev gornje meje dovoljenega dohodka pa se večina neobdavčljivih prejemkov ne upošteva. Je pa potrebno vključiti prejemke (zakonskega) partnerja od dobičkov iz kapitala, tudi če so že obdavčeni. Nadalje je potrebno vključiti neobdavčljivo porodniško nadomestilo, prejemke iz montaže v tujini, dejavnosti na področju pomoči deželam v razvoju ter druge neobdavčljive prejemke na osnovi meddržavnih ali mednarodno pravnih sporazumov (npr. UNIDO, IAEO).

Pri odmeri dohodnine zavezanci lahko uveljavljajo tudi pravico do dodatka za več otrok (za tretjega in vsakega nadaljnjega) v višini 20,00 EUR/mesec pod pogojem, da skupni letni dohodki družine ne presegajo 55.000 EUR.

Avstrijski davčni sistem pozna med drugim tudi odbitke pri nizkih dohodkih (Negativsteuer), kar pomeni, da se v primeru obstoja pravice do odbitnega deleža za delojemalca, 10 % prispevkov delojemalca za obvezno socialno varnost, vendar največ 110 EUR, knjiži kot davčni dobropis. Navedeno velja tudi za dnevne migrante. Osebe, ki imajo vsaj v enem koledarskem mesecu pravico do pavšalnega zneska za vozače, imajo v letu 2010 pravico do dodatka za vozače v višini 130 EUR. Skupno lahko torej dobropis znaša do 240 EUR. Prejemki, prosti davkov, na podlagi meddržavnih ali mednarodno pravnih sporazumov, se za izračun negativnega davka obravnavajo kot obdavčljivi prejemki (BMF, 2010).

Zavezanci za dohodnino lahko dodatno znižujejo davčno osnovo še s povišanimi stroški v zvezi s pridobivanjem dohodka (nem. Werbungskosten), s posebnimi izdatki (nem. Sonderausgaben) in izrednimi izdatki (nem. Außergewöhnliche Belastungen) ter z uradnim potrdilom in izkaznico o statusu žrtve (nem. Amtsbescheinigungen und Opferausweise).

Povišani stroški v zvezi s pridobivanjem dohodka delojemalca so stroški in izdatki, ki so povezani z opravljanjem poklica. Torej so v neposredni zvezi z dejavnostjo v delovnem razmerju in se uporabljajo izključno v te namene. Taki izdatki so npr. delovna obleka, delovna sredstva in orodja, delovna soba, strokovna literatura, računalnik, internet, dnevnice, službena potovanja, stroški študija, stroški prenočišča, stroški izobraževanja in dodatnega usposabljanja, prekvalifikacije, vodenje dvojnega gospodinjstva in vožnje k družini, stroški prevoza, potni stroški itd. Vsak delojemalec je letno upravičen do

navedenih olajšav v pavšalnem znesku 132,00 EUR, ne glede na to, ali so stroški nastali ali ne. V kolikor so stroški višji, je potrebno napovedi vložiti ustrezna dokazila.

Posebni izdatki so izdatki, ki znižujejo davčno osnovo, vendar morajo biti namenjeni zasebnemu življenju. To so letne olajšave in so v pavšalnem znesku, razen če zavezanec utemelji višje izdatke. Letna olajšava za posebne izdatke znaša 60,00 EUR. Določen je tudi najvišji možni znesek vseh posebnih izdatkov, ki se lahko uveljavlja v skupnem znesku 2.920,00 EUR. Za samohranilce se ta znesek podvoji, če pa ima zavezanec več kot tri otroke, se olajšava poveča še za 1.460,00 EUR. Pri tem velja opozoriti, da je možno znesek dohodka znižati le za četrtno zneska posebnih izdatkov in ne za tako določen maksimalni znesek. Med posebne izdatke spadajo predvsem:

- izdatki za rente (nem. Rente);
- prostovoljna osebna zavarovanja (nem. freiwillige Weiterversicherung). Tu so zajete premije za prostovoljno zdravstveno, nezgodno, življenjsko zavarovanje, upokojske in podporne blagajne;
- prostovoljna dodatna zavarovanja (nem. freiwillige Personenversicherungen), npr. dodatno zavarovanje zaradi pravice do polne pokojnine;
- zavarovanja za oskrbo in nego (nem. Pflegeversicherung);
- cerkveni davek (nem. Kirchensteuer/Kirchenbeitrag);
- izdatki za strokovno davčno svetovanje (nem. Steuerberatungskosten);
- izdatki za stanovanjsko varčevanje, obnovo stanovanja (nem. Wohnrauschaffung, Wohnraumsanierung);
- izdatki za raziskovalno izobraževanje (nem. Spenden an Lehr- und Forschungsinstitutionen) ...

Izredni osebni izdatki so določeni stroški in izdatki, ki jih je potrebno upoštevati pri znižanju davčne osnove, če so izredni, nujni in pomembno vplivajo na ekonomsko zmogljivost. Za ekonomsko zmogljivost gre, če se prekorači individualni lastni delež, ki ga izračuna finančni urad pri odmeri davka delojemalcem. Pri določenih izrednih obremenitvah (predvsem pri invalidnostih) ni potrebno upoštevati lastnega deleža. Lastni delež se zniža po 1 %, če obstaja pravica do uveljavljanja odbitega deleža za edinega hranilca in samohranilca, kot tudi za vsakega otroka, za katerega obstaja več kot šest mesecev pravica do odbitega deleža za otroke ali za preživninskega zavezanca.

Stopnja izredne obremenitve je določena v odstotkih in je odvisna od dohodka. Izračunamo jo na naslednji način (BMF, 2010):

Skupni bruto dohodek

- neobdavčeni znesek

- stroški, potrebni za doseg dohodka

- posebni izdatki

- druge izredne obremenitve brez lastnega deleža

= osnova (dohodek) za odmero izrednih obremenitev

Tabela 5: Stopnje izrednih obremenitev

Če je osnova (dohodek)	Odstotek izredne obremenitve
do 7.300,00 EUR	6 %
nad 7.300,00 EUR do 14.600,00 EUR	8 %
nad 14.600,00 do 36.400,00 EUR	10 %
nad 36.400,00 EUR	12 %

Vir: Tipps für die Arbeitnehmer, BMF (2011)

Med take izdatke spadajo stroški zdravljenja pri zdravniku in zobozdravniku, stroški zdravil, medicinski pripomočki, prevoz do zdravnika ali do bolnišnice, stroški psihoterapevta, stroški za nego bolnikov, pomoč in postrežbo na domu in pogrebni stroški.

Izredni osebni izdatki brez lastnega deleža so: poklicno izobraževanje otrok zunaj bivališča, škoda zaradi elementarnih nesreč, invalidnost nad 25 %, določena plačila življenjskih stroškov otrokom v tujini.

Posebnost pri davčnih olajšavah predstavlja cerkveni davek, ki ga, kot sem že omenila, v Sloveniji ne poznamo, zato ga bom v nadaljevanju tudi podrobneje predstavila.

2.4 CERKVENI DAVEK/PRISPEVEK

Cerkveni davek oziroma prispevek je eden zmed posebnih davkov oz. prispevkov, ki ga v Sloveniji ne poznamo. Poznajo ga med drugim tudi v Nemčiji in ga bom prav tako opisala v poglavju o obdavčenju plač v Nemčiji. Le-ta je namenjen financiranju katoliške in evangeličanske cerkvene organizacije. Zavezanci za plačilo prispevka v Avstriji so vsi, ki so člani ene od navedenih cerkva in so prejemniki obdavčljivih dohodkov. Prispevna stopnja znaša za katoliško cerkev 1,1 % in za evangeličansko cerkev 1,5 % letnega obdavčljivega bruto dohodka. Odmerjeni znesek davka se zmanjša za fiksni znesek olajšave, ki je znašala na lanskoletni ravni pri katoliški cerkvi 49,00 EUR (50 EUR za leto 2011) in 44,00 EUR pri evangeličanski cerkvi. Nadalje se lahko davčna obveznost zmanjša še za druge osebne olajšave, kot so olajšava za samohranilca, otroke idr. Zavezanci lahko plačan cerkveni davek uveljavljajo tudi pri letni napovedi dohodnine za preteklo leto (nem. Einkommensteuererklärung), in sicer v okviru posebnih izdatkov do maksimalno 200,00 EUR. Prispevek pobira pristojna cerkvena organizacija, glede na stalno bivališče zavezanca (Wikipedia, 2011).

V nadaljevanju je prikazan primer obremenitve z davki pri bruto plači 4.200,00 EUR, po predpostavki, da delojemalec ne uveljavlja nobenih olajšav.

Preglednica 1: Primer obremenitve plače z davki pri BOD 4.200,00 EUR

	%	Znesek (EUR)
Bruto plača	100,00	4.200,00
prispevki za soc. varnost	18,20 ³	-748,02
Davčna osnova		3.451,98
cerkveni davek		0,00
dohodnina	43,2143	-981,62 ⁴
SKUPAJ obremenitev z davki in prispevki	41,18	1.729,64
Neto plača		2.470,36

Vir: lasten

Iz tabele je razvidno, da kljub obveznemu plačilu cerkvenega davka, le-ta ni obračunan iz preprostega razloga, saj ga pobira in izterjuje pristojna cerkvena organizacija in ne davčni organ. Dajatve pri plači 4.200,00 EUR predstavljajo 41,18 odstotka BOD.

³ Pri obračunu prispevkov za zdravstveno in invalidsko zavarovanje je upoštevana gornja meja bruto dohodka (4.110,00 EUR), ki je podvržen plačilu prispevkov, zato je tudi znesek prispevkov nižji, kot bi bil sicer.

⁴ Pri izračunu dohodnine je upoštevan splošni odbitni znesek v višini 510,13 EUR.

3 DAVEK OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE V NEMČIJI

Podobno kot v Avstriji je tudi v Nemčiji izplačevanje osebnih dohodkov oz. plač podvrženo določenim dajatvam, in sicer so plače obremenjene z davkom od plač (nem. Lohnsteuer), prispevki za socialno varnost, s solidarnostnim dodatkom (nem. Solidaritätszuschlag) in s cerkvenim davkom (nem. Kirchensteuer).

Institucija, pristojna za pobiranje davkov, je v Nemčiji Bundesministerium der Finanzen (BMF). Pravno podlago za obračunavanje in odvajanje davkov in prispevkov iz plač delojemalcev predstavlja pogodba o sklenjenem delovnem razmerju (nem. Arbeitsvertrag), kjer so natančno urejene pravice in obveznosti iz dela med delojemalcem in delodajalcem (Wikipedia, 2011).

Enako kot v Avstriji tudi v Nemčiji predpisane dajatve iz plač obračunava delodajalec, ki je pri tem zavezan k spoštovanju delovnopravne in davčne zakonodaje v Nemčiji.

3.1 PRAVNE PODLAGE V NEMČIJI

Plače v Nemčiji so skladno z nemškim Zakonom o socialnem varstvu (nem. Sozialgesetzbuch – SGB) obremenjene s predpisanimi dajatvami za zagotavljanje pravic iz pokojninskega sistema in drugih socialnovarstvenih pravic. Hkrati se ob izplačilu plače delojemalcu obračuna tudi davek od plače, skladno z nemškim Zakonom o dohodnini (nem. Einkommensteuergesetz – EStG).

Zakon o socialnem varstvu je obširen in obsega skupno 12 knjig. V drugi, peti, šesti in sedmi knjigi je pravno urejeno področje posamezne vrste socialnega zavarovanja ter pravice iz njih. Plače so obremenjene z obveznimi prispevki za:

- obvezno zdravstveno zavarovanje (nem. gesetzliche Krankenversicherung),
- pokojninsko zavarovanje (nem. allgemeine Rentenversicherung),
- zavarovanje za primer brezposelnosti (nem. Arbeitslosenversicherung) ter
- invalidsko zavarovanje (nem. Pflegeversicherung).

Poleg prispevkov za socialno varnost in dohodnine so plače delojemalcev obremenjene še s cerkvenim davkom (nem. Kirchensteuer) in solidarnostnim dodatkom (nem. Solidaritätszuschlag).

Vse omenjene dajatve so v nadaljevanju diplomske naloge tudi predstavljene.

3.2 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

Prispevki za socialno varnost so predpisani za vse zaposlene, razlikujejo se glede na vrsto poklica (zaposlitev kot navadni delavec, kot delavec v rudarstvu, kot samozaposlen, kot obrtnik ali kmet).

Ne glede na to, za katero vrsto zavarovanja gre, plačilo prispevkov zagotavlja zavarovancem določene pravice, ki izhajajo iz posamezne vrste zavarovanja. Pravice, ki izhajajo iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, so predvsem koriščenje zdravstvenih

storitev, preventivni pregledi in zdravljenje nastalih poškodb in bolezni. Zavarovanci se lahko sami odločijo, pri kateri zavarovalnici se bodo zavarovali. Prav tako se odločijo za prostovoljno in družinsko zavarovanje (za zakonce, partnerje in otroke).

Delojemalci so lahko vključeni v prostovoljno in s tem tudi v privatno zdravstveno zavarovanje. Privatno zavarovanje lahko sklenejo ob pogoju, da njihov dohodek presega zgornjo mejo letnega BOD za obračun prispevkov (nem. Jahresarbeitsentgeltsgrenze – JAEG), ki znaša v zadnjih treh letih nad 49.950,00 EUR (mesečno 4.163,00 EUR), ali da so bili že vključeni v obvezno zdravstveno zavarovanje (IMACC, 2011).

Pokojninsko zavarovanje zagotavlja zavarovancem, seveda ob izpolnitvi zakonsko predpisanih pogojev, rento oz. pokojnino (starostna pokojnina, pokojnina ob zmanjšani zmožnosti za delo, vdovska pokojnina ali pokojnina ob smrti zavarovanca).

Invalidsko zavarovanje predstavlja vir, iz katerega zavarovanci koristijo stroške, povezane s poškodbami, za nego in skrb telesno in duševno bolnih, invalidnin zaradi težjih poškodb idr.

Zavarovanje za primer brezposelnosti zagotavlja upravičencem pravico do denarnega nadomestila za brezposelnost ter pravico do brezplačnih svetovalnih storitev idr. Posebnost pri tem zavarovanju je, da so državni uradniki, vojaki in osebe, starejše od 65 let, oproščene plačila prispevkov.

V Nemčiji plačujeta obvezne prispevke za socialno varnost, ki izhajajo iz sklenjenega delovnega razmerja, delojemalec in delodajalec v razmerju 50:50, torej vsak polovico. Navedeno razmerje pa ne velja za prispevek za invalidsko zavarovanje – ta je višji pri delojemalcu. Delojemalci, starejši od 23 let in brez otrok, plačajo za 0,25 % višji prispevek za invalidsko zavarovanje.

Med obvezne prispevke spadajo tudi prispevki za obvezno nezgodno zavarovanje (nem. gesetzliche Unfallversicherung), ki je namenjeno za pokrivanje odškodnin v primeru nezgode pri delu, nesreč na poti in poklicnih bolezni. Navedena dajatev predstavlja v celoti breme delodajalca, ki pa si prostovoljno izbere zavarovalnico in višino prispevka. Obvezno nezgodno zavarovanje se poroča v letnem poročilu delodajalca.

Spodnja tabela prikazuje prispevne stopnje, ki bremenijo delojemalce in delodajalce. Le-te bodo v nadaljevanju diplomske naloge tudi upoštevane pri analizi obdavčenja plač za primerjane države.

Tabela 6: Prispevne stopnje za leto 2010 v breme delojemalcev in delodajalcev

Prispevki/Nemčija	Višina v % (delojemalec)	Višina v % (delodajalec)
za zdravstveno zavarovanje (nem. Krankenversicherung)	7,90	7,0
za invalidsko zavarovanje (nem. Pflegeversicherung)	0,975/1,225 ⁵	0,975
za pokojninsko zavarovanje (nem. Rentenversicherung)	9,95	9,95
za primer brezposelnosti (nem. Arbeitslosenversicherung)	1,4	1,4
Skupaj	20,325/20,575	19,325

Vir: Sozialversicherungsbeiträge 2010, IMACC (2011)

Posebnost nemškega socialnega sistema je, da delojemalci z nizkimi dohodki (nem. Geringverdiener – Mini-Job), ki zaslužijo do 400 EUR mesečno, niso zavezani k plačilu obveznih socialnih prispevkov. Delojemalci z dohodki med 401 EUR in 800 EUR plačujejo prispevke po znižani stopnji, medtem kot delodajalci plačujejo po rednih stopnjah. Nemški zakon o socialnem zavarovanju (SGB) določa lestvico obveznih prispevkov, ki se linearno povečuje. Tako znaša obremenitev pri nižjih dohodkih približno 4 %, pri 800 EUR bruto dohodka pa se dvigne na približno 20 %.

Posebnost je tudi ta, da je za obračun prispevkov za socialno varnost predpisana zgornja meja BOD (nem. Beitragsbemessungsgrenze), ki je določena različno za vzhodno Nemčijo (nem. Ost Deutschland) in zahodno Nemčijo (nem. West Deutschland). Navedeno pomeni, da se prispevki obračunavajo samo do te meje. Del dohodka, ki preseže predpisano mejo, ni več podvržen obremenitvi s prispevki, temveč prispevki za posamezno vrsto zavarovanja ostanejo konstantni. Zgornje meje BOD vsako leto usklajuje nemška Vlada (nem. Bundesregierung), skladno z gibanjem plač (Wikipedia, 2011).

V spodnji tabeli so prikazane zgornje meje BOD za obračun obveznih prispevkov iz naslova obdavčenja dohodkov iz zaposlitve.

⁵ Prispevna stopnja v višini 1,225 % predstavlja obveznost za delojemalce stare nad 23 let in brez otrok.

Tabela 7: Zgornja meja BOD za obračun prispevkov za leto 2010 v breme delojemalcev

Prispevki/Nemčija	Vzhod: EUR na mesec/leto	Zahod: EUR na mesec/leto
Pokojninsko zavarovanje (nem. Rentenversicherung)	4.650,00/55.800,00	5.500,00/66.000,00
Pokojninsko zavarovanje – rudarji	5.700,00/68.400,00	6.800,00/81.600,00
Za primer brezposelnosti (nem. Arbeitslosenversicherung)	4.650,00/55.800,00	5.500,00/68.000,00
Obvezno zdravstveno zavarovanje (nem. Versicherungspflichtgrenze: Kranken- und Pflegeversicherung)	4.163,00/49.950,00	4.163,00/49.950,00
Invalidsko zavarovanje (nem. Kranken- und Pflegeversicherung)	3.750,00/45.000,00	3.750,00/45.000,00
Višina dohodka za socialno zavarovanje (Bezugsgröße der Sozialversicherung)	2.170,00/26.040,00	2.555,00/30.660,00

Vir: Rechengrößen in der Sozialversicherung 2010, DSTG (2010)

3.3 DAVEK OD DOHODKOV IZ ZAPOSLOTITVE – DOHODNINA

Nemški davčni sistem je glede plačila davka od dohodkov iz delovnega razmerja oz. davka iz plač podoben davčnemu sistemu v Avstriji. Pravno podlago ima navedeni davek v Zakonu o davku na dohodke (EstG). Le-ta predpisuje davek od določenih dohodkov, med drugim tudi od dohodkov iz nesamostojnega dela oziroma dohodkov iz delovnega razmerja (nem. Einkommen aus selbstständiger Arbeit). Dohodki, ki so poleg dohodka iz delovnega razmerja podvrženi plačilu davka, so še (BMF Deutschland, 2010)⁶:

- dohodek iz kmetijskega in gozdnega gospodarstva (nem. Einkünfte aus Land und Forstwirtschaft),
- dohodek iz obrti (nem. Einkünfte aus Gewerbebetrieb),
- dohodek iz kapitala (nem. Einkünfte aus Kapitalvermögen),
- dohodek iz oddajanja v najem (nem. Einkommen aus Vermietung und Verpachtung),
- dohodek iz samozaposlitve (nem. Einkommen aus selbstständiger Arbeit) in
- dohodek iz drugih dohodkov (nem. sonstige Einkünfte).

Zavezanci za dohodnino so obdavčeni po načelu svetovnega dohodka. Torej so zavezanci za plačilo vsi, ki prebivajo v Nemčiji, in tisti, ki ustvarjajo dohodek izven nje. Prav tako so zavezanci tujci, ki so tam zaposleni. Za slednje se pri obdavčitvi plače upoštevajo sklenjene mednarodne konvencije o izogibanju dvojnega obdavčenja s posamezno državo, v kolikor so sklenjene.

Tudi v Nemčiji je delodajalec tisti, ki je zavezan k obračunavanju in odtegotvanju davkov in prispevkov iz plač delojemalcev. Podlaga za obračun davka od plače je davčna kartica

⁶ Povzeto po: Einkommen- und Lohnsteuer, Ein Beitrag für die Zukunft der Gesellschaft, 2010 (publikacija nemškega ministrstva za finance glede obdavčitve dohodkov iz zaposlitve).

(nem. Lohnsteuerkarte), ki jo delojemalec prejme od pristojne občine (nem. Gemeinde⁷) in jo izroči delodajalcu pred začetkom naslednjega koledarskega leta. Izjemoma predložitev davčne kartice ni obvezna za delojemalce s krajšim delovnim časom oz. pomožne delavce, za katere delodajalec odvaja pavšalni davek od dohodka, ki znaša v določenih primerih 5 % in 25 %.

Pomembno vlogo pri obračunu dohodnine imajo določene davčne zaznambe o delojemalcu, ki se nahajajo na davčni kartici. Le-ta zajema potrebne podatke za obračun dohodnine za posameznega delojemalca, in sicer:

- družinski status delojemalca (poročen, samski ...);
- davčni razred delojemalca;
- vzdrževane družinske člane (otroci do 18 let, partner idr.);
- verska pripadnost (pomemben podatek za obračun cerkvenega davka);
- priznane davčne olajšave (stroški, povezani z delom, posebni izdatki, izredni osebni izdatki);
- obveznosti za plačilo pavšalnih zneskov (za invalide) in podobno.
- Delodajalec je zavezan, da pri vsakem izplačilu osebnega dohodka obračuna dohodnino in jo odvede pristojnemu davčnemu uradu. Višina dohodnine se določi po predpisani davčni stopnji.

Davčni razred, v katerega je razvrščen delojemalec, je najbolj bistven, saj delodajalcu narekuje, v kakšni višini se obračunava davek od plače

Nemški dohodninski zakon predpisuje šest davčnih razredov, in sicer (EstG, 38b. člen):

1. **davčni razred I:** V ta razred razvrščamo samske oziroma neporočene delojemalce, ločene, poročene z v tujini živečim zakoncem, oziroma delojemalce, ki imajo stalno ločeno življenje z zakonskim partnerjem, ter ovдове.
2. **davčni razred II:** V ta razred razvrščamo vse imenovane delojemalce iz razreda I z najmanj enim otrokom v skupnem gospodinjstvu, ki uveljavljajo olajšavo zanj ali prejemajo otroški dodatek.
3. **davčni razred III:** V ta razred razvrščamo poročene delojemalce, ki živijo v skupnem gospodinjstvu v Nemčiji ter zakonec ni zaposlen oz. če je zaposlen, je razvrščen v davčni razred V. V ta razred spadajo tudi vdovci tisto leto, ko je njihov zakonski partner umrl, pod pogojem, da so prej živeli skupaj in bili zavezanci za dohodnino.
4. **davčni razred IV:** V ta razred razvrščamo vse poročene delojemalce, ki živijo v skupnem gospodinjstvu v državi in sta oba zakonca zaposlena ter prejemata plačo.
5. **davčni razred V:** V ta razred razvrščamo delojemalce, ki izpolnjujejo pogoje iz davčnega razreda IV, vendar le, če njihov zakonec spada v davčni razred III.
6. **davčni razred VI:** V ta razred je razvrščen delojemalec, ki ima sklenjenih več delovnih razmerij in ima več davčnih kartic. Na drugi in vsaki naslednji je evidentiran razred VI.

V Nemčiji se davek obračunava po progresivnih davčnih stopnjah. Dohodninska lestvica v Nemčiji obsega štiri cone, kot ponazarja spodnja tabela:

⁷ Pristojnost občin v Nemčiji ni enaka pristojnostim občin v Sloveniji. Nemške občine imajo občutno večje pristojnosti, ki so bolj podobne pristojnostim upravnih enot v Sloveniji.

Tabela 8: Lestvica za odmero dohodnine v Nemčiji za leto 2010

Neporočeni	Dohodek (v EUR)	Davčna stopnja
do	8.004,00	0 %
od	8.005,00	14 %
od	52.882,00	42 %
od	250.731,00	45 %
Poročeni (oba zaposlena)	Dohodek (v EUR)	Davčna stopnja
do	16.008,00	0 %
od	16.009,00	14 %
od	105.764,00	42 %
od	501.462,00	45 %

Vir: Die wichtigsten Steuern 2010 auf einen Blick,
Bundeszentralamt für Steuern (BZSt) (2010)

Tudi nemški dohodninski sistem ima uzakonjen t. i. »eksistenčni minimum«, kar pomeni, da je pri vsakem davčnem zavezancu določen osnovni dohodek, ki je neoddavčljiv. Le-ta znaša za leto 2010 za neporočene 8.004,00 EUR letno/667,00 EUR na mesec in za poročene 16.008,00 EUR letno/1.334,00 EUR na mesec.

Spodnja tabela prikazuje splošne olajšave, ki so določene v pavšalu in se neodvisno od dejanskih stroškov avtomatsko upoštevajo pri obračunu dohodnine ter zanje ni potrebno posebej vlagati zahteve pri BMF.

Tabela 9: Višina letnih neobdavčenih zneskov (v EUR) po razredih v Nemčiji za leto 2010

Davčni razred	I	II	III	IV	V	VI
Davčna oprostitvev						
Osnovni neobdavčeni znesek (Grundfreibetrag)	8.004	8.004	16.008	8.004	ne	ne
Delojemalčev pavšalnih znesek (Arbeitnehmerpauschalbetrag)	920	920	920	920	920	ne
Posebni pavšalni znesek (Sonderausgabenpauschalbetrag)	36	36	36	36	ne	ne
Razbremenilni znesek za samohranilce (Alleinerziehendenentlastung)	ne	1.308	ne	ne	ne	ne
Preventivni pavšalni znesek (Vorsorgepauschale)	da*	da*	da*	da*	ne	ne
Olajšava za otroke (Kinderfreibetrag je Kind)	ne	7.008**	7.008**	7.008**	ne	ne

* Preventivni pavšalni znesek je odvisen od višine dohodka, zato ni naveden.

** Olajšava za otroke se upošteva pri obračunu dohodnine le, če je znesek olajšave višji od izplačanega otroškega dodatka. Se pa olajšava vedno upošteva pri izračunu cerkvenega davka in dodatka za solidarnost.

Vir: Lohnsteuerklasse 2010, Wikipedia (2010)

Davčno obveznost znižujejo tudi druge individualne olajšave, kot so povišani stroški v zvezi z delom (nem. Werbungskosten), izredni osebni izdatki (nem. Außergewöhnliche Belastungen), olajšave za invalidne osebe (Pauschalbeträge für behinderte Menschen). Vendar se le-te vnesejo v davčno kartico na podlagi posebne zahteve pri BMF.

Obdavčljivi dohodek ali osnovo za dohodnino predstavlja seštevek vseh obdavčljivih dohodkov, znižan za splošne olajšave za starost, za samohranilce, olajšave za vzdrževane otroke (do 18 let starosti) in posebne olajšave za telesno ali duševno prizadetost ter za vsako vzdrževano osebo. Obdavčljiv dohodek lahko znižamo še s stroški povezanimi z delom, kot so razne donacije, prispevki (prispevek gospodarski zbornici), stroški službenih potovanj, uporaba interneta, uporaba delovnih predmetov (strokovna literatura, stroji, tipična delovna obleka), stroški nadaljnjega poklicnega izobraževanja ter stroški dvojnega vodenja gospodinjstva iz poslovnega razloga.

To vsoto lahko nato zmanjšamo še s posebnimi izdatki, ti so omejeni do določenega zneska. Posebni izdatki so izdatki za preživnino stalno ločenemu življenjskemu partnerju (maksimalno do 13.805,00 EUR letno), stroški davčnega svetovanja, cerkveni davek, prva uporaba poklicnega izobraževanja oz. študija (do 4.000,00 EUR letno), plačilo šolnine za otroka vključenega v privatno šolo (do 30 % šolnine), donacije in članarine državnim, znanstvenim, cerkvenim organizacijam ali političnim strankam do določene višine ... Drugi posebni izdatki so tudi obveznosti za rento, podobno pokojninsko zavarovanje, kmečko varčevanje za starost, osebna dodatna pokojninska zavarovanja, zdravstveno zavarovanje, invalidsko zavarovanje, nezgodno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti, zavarovanje za rizične primere in ostale druge posebne izdatke.

Davčna osnova se lahko zmanjša še za dejanske stroške izrednih osebnih izdatkov, kot so stroški zdravljenja (prevozi k zdravniku in na terapije, če jih ne krije zavarovalnica, doplačila za zdravila ...), pogrebna (če dedič ni zmožen kriti stroškov), stroški ločitve in ostali opravičljivi stroški. Tako dobimo osnovo za izračun davka, ki ga izračunamo s pomočjo davčne lestvice.

Delodajalec nakazuje davek od dohodka delojemalcev davčni upravi, in sicer mesečno, kvartalno (na štiri mesece) ali letno, odvisno od prejetega letnega zneska plače v predhodnem letu.

Podobno kot v Avstriji in tudi v Sloveniji, delojemalec v Nemčiji med letom vplačuje akontacije dohodnine. Po preteku koledarskega leta lahko delojemalec na predpisanem obrazcu (Anlage N) vloži napoved za odmero dohodnine (nem. Lohnsteuererklärung) za preteklo leto, kjer lahko uveljavlja tudi z zakonom določene olajšave. Rok za prostovoljno oddajo napovedi je štiri leta po izteku roka za vložitev napovedi.

Za določene delojemalce je vložitev napovedi obvezna. Delojemalec je zavezan vložiti davčno napoved za preteklo leto v naslednjih primerih (BMF Deutschland, 2010):

- če je na davčni kartici vnesena davčna olajšava;
- če je bil delojemalec zaposlen pri več delodajalcih;
- če sta bila oba s soprogo/soprogom prejemnika plače in je bil eden obdavčen po V. davčnem razredu, drugi pa po IV. davčnem razredu;
- če delodajalec pri obračunu davka ni upošteval plače iz prejšnjih delovnih razmerij preteklega koledarskega leta.

Rok za vložitev je 31. maj, z možnostjo podaljšanja do 28. februarja naslednjega leta. V kolikor zavezanec uporablja storitve davčnega svetovalca, pa je potrebno napoved oddati do 31. decembra.

3.4 CERKVENI DAVEK

Cerkveni davek (nem. Kirchensteuer) je dajatev delojemalca in je v Sloveniji ne poznamo in ne pobiramo, pobirajo pa jo v Avstriji, kot je že navedeno v predhodnem poglavju o obdavčenju plač v tej državi.

Plačujejo ga vsi, ki pripadajo določeni cerkveni občini, evangeličanski in katoliški cerkvi. V kolikor bi se kdo želel izogniti plačilu tega davka, bi se moral izpisati oziroma izstopiti iz cerkvene organizacije. Pobira ga lahko davčna uprava ali cerkvena davčna uprava. V primeru dveh novoporočencev, katera pripadata vsak svoji cerkveni občini (v Sloveniji bi cerkveno občino lahko primerjali s škofijo), se njun plačan davek sešteje in prepolovi, tako da dobi vsaka cerkvena občina polovico davka.

Davčna stopnja davka, s katerim se obremeni plača delojemalca, znaša med 8 in 9 % plačane letne dohodnine, odvisno od posamezne zvezne dežele (Bavarska in Baden-Württemberg 8 %, ostale 9 %) (BMF Deutschland, 2010).

Višina je odvisna od bruto dohodka in se zmanjša za splošno olajšavo, ki znaša 49,00 EUR (za leto 2010). Dodatno se lahko zmanjšuje z odbitnimi zneski (olajšava za otroke ...). Za nemški cerkveni davek velja isto kot za avstrijskega, da se lahko uveljavlja kot posebna olajšava (nem. Sonderausgaben) pri dohodninski napovedi za preteklo leto.

Oba, tako avstrijski kakor tudi nemški cerkveni davek, sta namenjena financiranju dejavnosti cerkvenih organizacij. Obstaja pa med njima pomembna razlika, in sicer v Avstriji cerkveni davek ne predstavlja v dobesednem pomenu davka, temveč gre bolj za neko vrsto obveznega prispevka, ki ne pomeni neposredne obremenitve zavezanca pri izplačilu plače, temveč je pobiranje v pristojnosti posamezne cerkvene organizacije, medtem ko se ga v nemškem davčnem sistemu uvršča v davek od dohodkov iz zaposlitve in ga je delodajalec pri izplačilu plače zavezan skupaj z ostalimi dajatvami odtegniti in nakazati pristojnemu davčnemu organu.

3.5 DODATEK ZA SOLIDARNOST

Dodatek za solidarnost, ki se plačuje le v Nemčiji, je poseben namenski davek, namenjen razvoju manj razvite vzhodne Nemčije. Dodatek je bil v Nemčiji uveden leta 1991. Zavezanci za plačilo dodatka so vsi, ki prejemajo dohodke in ne spadajo v prvi dohodninski razred – cona nič, ki sem jo že omenila pri davku od plač. Osnovo za izračun dodatka predstavlja, prav tako kot pri cerkvenem davku, bruto plača zavezanca. Stopnja davka znaša 5,5 % plačane letne dohodnine. Dodatek se plača, ko letna dohodnina presega 972,00 EUR pri samskih zavezancih in 1.944,00 EUR pri poročenih zavezancih za dohodnino (cecu.de, 2010).

V nadaljevanju je prikazan računski primer obdavčitve bruto plače 4.200,00 EUR, ob predpostavki, da je zavezanec za plačilo davka od dohodka iz zaposlitve samska oseba, ki živi v zahodni Nemčiji in ne uveljavlja nobenih olajšav.

V zvezi z izračunom je pomembno pripomniti, da se v Nemčiji v praksi zaradi kompliciranega dohodninskega sistema, pri obračunu plač uporablja uradno objavljena dohodninska razpredelnica z bruto plačami, pripadajočo višino dohodnine, cerkvenega davka in dodatka za solidarnost za vseh šest davčnih razredov. Ministrstvo za finance Nemčije navedene podatke redno tudi uradno objavlja.

Preglednica 2: Primer obremenitve plače z davki pri BOD 4.200,00 EUR

	%	Znesek (EUR)
Bruto plača	100,00	4.200,00
prispevki za socialno varnost	20,225 ⁸	-809,51
Davčna osnova		3.390,49
dohodnina	42,00	-860,75
cerkveni davek	8,00	-47,34
dodatek za solidarnost	5,50	-68,86
SKUPAJ obremenitev z davki in prispevki	42,54	1.786,46
Neto plača		2.413,54

Vir: lasten

⁸ Pri obračunu prispevkov za zdravstveno in invalidsko zavarovanje je upoštevana gornja meja bruto dohodka (3.750,00 EUR), ki je podvržen plačilu prispevkov, zato je tudi znesek prispevkov nižji, kot bi bil sicer.

4 DAVEK OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE V SLOVENIJI

Tudi v Sloveniji je plačni sistem urejen z delovnopravno zakonodajo, kolektivnimi pogodbami po dejavnostih ter z internimi akti posameznega delodajalca. S pogodbo o zaposlitvi se določijo pravice in obveznosti med delojemalcem in delodajalcem (pogoji za zasedbo delovnega mesta, trajanje delovnega razmerja, višina plače, letni dopust idr.).

Sistem obračunavanja in izplačevanja plač ter uzakonjenih dajatev v Sloveniji je podoben kot v prejšnjih obravnavanih državah z razliko, da v Sloveniji ni uvedenega cerkvenega davka in solidarnostnega dodatka. Delodajalec je zavezan pri obračunu plače delojemalca odtegniti prispevke za socialno varnost in davek od dohodka ter ju nakazati na ustrezne podračune obveznih dajatev drugih javnofinančnih prihodkov države. Pred odtegljajem prispevkov in dohodnine se upoštevajo tudi zakonsko priznane davčne olajšave.

Nadzor nad izvajanjem področne zakonodaje, ki ureja obračunavanje davkov in prispevkov od plač, izvaja Davčna uprava oz. pristojni davčni urad (po sedežu delodajalca).

4.1 PRAVNE PODLAGE V SLOVENIJI

Temeljne pravne podlage, ki urejajo izplačevanje plač ter njihovo obremenitev z obveznimi dajatvami, so:

- Zakon o delovnih razmerjih – ZDR (Uradni list RS, št. 42/02, 79/06-ZZZPB-F, 46/07 Odl.US, 103/07, 45/08-ZArbit, 83/09 Odl.US);
- Zakon o prispevkih za socialno varnost – ZPSV (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96-ZDavP, 34/96, 87/97, 3/98, 106/99-ZPIZ-1, 81/00-ZPSV-C, 97/01-ZSDP, 97/01, 62/10 Odl.US);
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1 (Uradni list RS, št. 109/06-UPB4, 112/06 Odl.US, 114/06-ZUTPG, 91/07 Skl.US, 10/08-ZVarDod, 98/09-ZIUZGK, 27/10 Odl.US, 38/10-ZUKN, 61/10-ZSVarPre, 79/10-ZPKDPIZ);
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – ZZVZZ (Uradni list RS, št. 72/06-UPB3, 114/06-ZUTPG, 91/07, 71/08 Skl.US, 76/08, 118/08 Skl.US, 47/10 Odl.US, 62/10-ZUPJS);
- Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih – ZSDP (Uradni list RS, št. 110/06-UPB2, 114/06-ZUTPG, 122/07 Odl.US, 10/08, 62/10-ZUPJS);
- Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti – ZZZPB (Uradni list RS, št. 107/06-UPB1, 114/06-ZUTPG, 59/07-ZŠtip (63/07 popr.), 51/10 Odl.US, 80/10-ZUTD);
- Zakon o dohodnini – Zdoh-2 (Uradni list RS, št. 51/10-Zdoh-2-UPB6, 106/10).

4.2 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

Že v splošnih določbah Ustave RS je določeno, da je Slovenija socialna država. Med človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami pa je v 50. členu še posebej izpostavljena pravica do socialne varnosti. Le-ta je zagotovljena predvsem z obveznim zdravstvenim, pokojninskim, invalidskim zavarovanjem, zavarovanjem za starševsko varstvo in za zaposlovanje. V Sloveniji obračunavanje in plačevanje ter stopnje prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za obvezno zdravstveno zavarovanje, za starševsko varstvo in za zaposlovanje v skladu z zakoni, na podlagi katerih so ti

prispevki uvedeni, določa Zakon o prispevkih za socialno varnost – ZPSV (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96-ZDavP, 34/96, 87/97, 3/98, 106/99-ZPIZ-1, 81/00-ZPSV-C, 97/01-ZSDP, 97/01, 62/10 Odl.US). Na podlagi 2. člena tega zakona prispevke za socialno varnost plačujejo tudi zaposleni in njihovi delodajalci v skladu z zakoni, na podlagi katerih so prispevki uvedeni.

Zavezanci plačujejo prispevke za socialno varnost iz bruto plače in iz bruto nadomestil plače za čas odsotnosti z dela v skladu s predpisi o delovnih razmerjih, če ni z zakoni drugače določeno. Zavezanci plačujejo prispevke za socialno varnost tudi od vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja, in to iz bruto prejemkov, razen prejemkov, za katere so drugače določene osnove, od katerih se plačujejo prispevki za socialno varnost, kot npr. (3. člen ZPSV):

- pri jubilejnih nagradah, odpravninah in solidarnostnih pomočeh ter povračilih stroškov, kjer se prispevki za socialno varnost plačujejo v delu, ki presegajo s predpisom vlade določen znesek teh prejemkov, ki se v skladu z Zakonom o dohodnini ne všttevajo v osnovo za davek od osebnih prejemkov;
- od stimulacij in bonitet, kjer se plačujejo od osnove, ugotovljene v skladu z zakonom o dohodnini;
- pri regresih za letni dopust, kjer se plačujejo v delu, ki presega 70 % poprečne plače predpreteklega meseca zaposlenih v Republiki Sloveniji; če se izplačilo regresa opravi v dveh ali več delih, se ob izplačilu naslednjega oziroma zadnjega dela regresa ugotovi celotna višina regresa in izvrši obračun prispevkov ter poračun plačanih prispevkov od posameznih delov regresa za letni dopust.

Prispevkov za socialno varnost se ne plačuje od odpravnin, izplačanih zaradi prenehanja delovnega razmerja iz operativnih razlogov po predpisih o delovnih razmerjih in od premij prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, od katerih se po določbah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ne plačujejo prispevki za socialno varnost.

Od enakih osnov plačujejo prispevke za socialno varnost tudi delodajalci, in sicer plačujejo prispevke za socialno varnost od bruto plač in od bruto nadomestil plač za čas odsotnosti z dela v skladu s predpisi o delovnih razmerjih, ki bremenijo delodajalce, če z zakoni ni drugače določeno (DURS, 2006).

Zavezanci, ki so v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v Republiki Sloveniji in so bili poslani na delo v tujino, plačujejo prispevke za socialno varnost od plače za enaka dela v Republiki Sloveniji, če ni z mednarodnimi pogodbami drugače določeno.

Samozaposleni (samostojni podjetniki, samostojni kulturni delavci in zasebniki) plačujejo prispevke od bruto zavarovalne osnove, skladno s Pravilnikom o določanju zavarovalnih osnov in postopku za razvrščanje v zavarovalne osnove (Ur. l. RS, št. 49/06). Pri tem se upošteva povprečna in minimalna plača v RS.

Skladno z 9. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1-UPB4 (Uradni list RS, št. 109/06) se zavarovancem, ki ne prejemajo dohodkov (npr. verska služba, gospodinje, občani brez lastnih virov, ki niso prijavljeni na zavodu za zaposlovanje), bruto zavarovalna osnova določi glede na podatke o povprečnih in minimalnih plačah. Najnižja osnova tako ne more biti nižja od zajamčene plače. Tako za samozaposlene kot za zavarovance brez plač je določena najvišja zavarovalna osnova. Pri plačevanju prispevkov iz plač in drugih prejemkov iz zaposlitve zgornje omejitve ni. Posebne skupine zavarovancev, kot so npr: študent, ki opravlja delo preko študentskih servisov, ali zavarovanec, ki opravlja dela popoldanske obrti itd. mora plačati dva

prispevka, povezana s socialnim zavarovanjem. Ti zavarovanci plačujejo prispevke za primer invalidnosti, telesne okvare ali smrti, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, ter prispevek za zdravstveno zavarovanje. Za te zavezance je prispevna stopnja določena v letnem pavšalnem znesku, ki se revalorizira vsako leto (povzeto po Klun, 2007, str. 80–81).

Stopnje prispevkov za socialno varnost, ki se obračunavajo in plačujejo od prejemkov iz delovnega razmerja, so določene v določbah od 8. do 14. člena ZPSV in znašajo, kot je razvidno iz naslednje tabele:

Tabela 10: Stopnje prispevkov za socialno varnost zaposlenih

Vrsta prispevka za socialno varnost	Prispevek delojemalca (v %)	Prispevek delodajalca (v %)
prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	15,50	8,85
prispevek za zdravstveno zavarovanje	6,36	6,56
prispevek za zaposlovanje	0,14	0,06
prispevek za starševsko varstvo	0,10	0,10
prispevek za poškodbe pri delu	/	0,53
Skupaj	22,10	16,10

Vir: ZPSV, člani 8-14

Delodajalci so dolžni dostaviti davčnemu organu obračun prispevkov za socialno varnost, zasebniki pa tudi plačilne liste za pri njih zaposlene, najkasneje na dan izplačila plač oziroma nadomestil plač. Zavezanci, za katere ni s predpisi določeno, da prispevke za socialno varnost za njih obračunajo in plačajo delodajalci, plačujejo prispevke za socialno varnost do 15. v mesecu za pretekli mesec.

Zavezanci za plačilo prispevkov za socialno varnost so pod določenimi zakonskimi pogoji deležni tudi določenih koristi, vendar davčno načelo koristi (obdavčitev zavezancev v skladu s koristmi, ki jih imajo od uporabe javnih dobrin) ni popolnoma uresničeno, saj ni rečeno, da bo vsak zavarovanec koristil pravice, ki izhajajo iz posamezne vrste zavarovanja, v enaki meri, kot je zanje prispeval.

Zavarovancem, ki plačujejo prispevke za socialno varnost, pripadajo pod določenimi pogoji določene pravice, in sicer pravica do pokojnine (starostne, invalidske, vdovske, družinske in delne pokojnine), pravice iz invalidskega zavarovanja (poklicna rehabilitacija, nadomestilo za invalidnost, premestitev dela, delo s krajšim delovnim časom in druga nadomestila), dodatne pravice (dodatek za pomoč in postrežbo, invalidnina, varstveni dodatek), druge pravice (odpravnina, oskrbnina, dodatek za rekreacijo, enkratni letni dodatek).

Zdravstveno zavarovanje krije plačilo zdravstvenih storitev, nadomestilo plače za začasno zadržanost od dela nad 30 dni, povračilo potnih stroškov (povezanih z zdravljenjem), pogrebne in posmrtnine. V pravico plačila zdravstvenih storitev sta vključena tudi rehabilitacija in usposabljanje pri določenih obolenjih, skupina zdravil in nekateri zdravstveni pripomočki.

Pravice iz starševskega varstva so pravica do starševskega varstva (starševski dopust, starševsko nadomestilo, pravica do krajšega delovnega časa) in pravica do družinskih prejemkov (starševski dodatek, pomoč ob rojstvu otroka, otroški dodatek, dodatek za veliko družino, dodatek za nego otroka, delno izplačilo za izgubljeni dohodek) (Klun, 2007, str. 81–82).

Zaposlovalni prispevek zagotavlja pravico do denarnega nadomestila v primeru brezposelnosti. Poleg denarnega nadomestila za brezposelnost izhaja iz tega prispevka še pravica od denarne pomoči, ko zavezanec nima več pravice do nadomestila. Poleg pravic, ki izhajajo zavezancem iz plačila prispevkov, pa država zagotavlja tudi pravice iz socialnega varstva, ki obsegajo storitve in ukrepe, namenjene preprečevanju in odpravljanju socialnih stisk in težav posameznikov, družin in skupin prebivalstva ter denarno socialno pomoč določenim posameznikom (Klun M., 2007, str. 83).

4.3 DAVEK OD DOHODKOV IZ ZAPOSLOTITVE – DOHODNINA

Davek od dohodka fizičnih oseb ali dohodnina je eden od »velike trojice« davkov, poleg davka na dodano vrednost in prispevkov za socialno varnost. Navedeni davek bremeni večino aktivnega prebivalstva. Ker se pri določanju davčne obveznosti upoštevajo osebne okoliščine davčnega zavezanca (npr. vzdrževanje družinskih članov), ga imenujemo tudi osebni davek.

Tudi v Sloveniji so zavezanci za dohodnino obdavčeni po načelu svetovnega dohodka. Torej so zavezanci za plačilo vsi, ki prebivajo pri nas, in tisti, ki ustvarjajo dohodek izven nje. Pri tem imajo zelo pomembno vlogo sporazumi o izogibanju dvojnega obdavčenja, ki zagotavljajo, da se dohodek zavezanca obdavči le v eni državi. Po konvencijah o izogibanju dvojnega obdavčenja dohodka in premoženja s tujino je za odpravo dvojne obdavčitve večinoma dogovorjena metoda odbitka, kar v praksi pomeni, da se dohodek rezidentov iz zaposlitve, ustvarjen v tujini, vključi v davčno osnovo v Sloveniji, s tem da se odmerjena dohodnina zmanjša za davek, ki je bil plačan že v tujini (DURS, 2010).

Zavezanec za dohodnino ali rezident RS je oseba, ki je prejemnik obdavčljivih dohodkov in izpolnjuje katerega od naslednjih pogojev (6. člen ZDoh-2):

- ima uradno prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji;
- biva izven Slovenije zaradi zaposlitve v diplomatskem predstavništvu, konzulatu, mednarodni misiji Republike Slovenije ali stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Evropski uniji ali stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri mednarodni organizaciji, kot javni uslužbenec z diplomatskim ali konzularnim statusom, ali je zakonec ali vzdrževani družinski član takega javnega uslužbenca in prebiva s to osebo;
- je bil rezident Slovenije v kateremkoli obdobju preteklega ali tekočega leta in biva izven Slovenije zaradi zaposlitve:
 - * v diplomatskem predstavništvu, konzulatu, mednarodni misiji Republike Slovenije ali stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Evropski uniji ali stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri mednarodni organizaciji, kot javni uslužbenec v tehnični ali administrativni funkciji, brez diplomatskega ali konzularnega statusa;
 - * kot javni uslužbenec ali funkcionar v državnem organu ali organu lokalne skupnosti, in sicer v državi, ki na podlagi vzajemnosti takega uslužbenca ne šteje za svojega rezidenta;
 - * kot uslužbenec v institucijah Evropskih skupnosti, Evropski centralni banki ali Evropski investicijski banki, ali je zakonec, ki ni zaposlen in ne opravlja dejavnosti, ali vzdrževan otrok takega uslužbenca in prebiva s to osebo;

- je bil rezident Slovenije v kateremkoli obdobju preteklega ali tekočega leta in biva izven Slovenije zaradi opravljanja funkcije poslanca v Evropskem parlamentu;
- ima svoje običajno bivališče ali središče svojih osebnih in ekonomskih interesov v Sloveniji, ali
- je v kateremkoli času v davčnem letu prisoten v Sloveniji skupno več kot 183 dni.

Po Zakonu o dohodnini (Ur. l. RS, št. 51/2010 – Zdoh-2-UPB6, 106/2010, 9/2011-ZUKD-1, 18. člen) se z dohodnino obdavčujejo naslednji dohodki:

- dohodek iz zaposlitve,
- dohodek iz dejavnosti,
- dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti,
- dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice,
- dohodek iz kapitala,
- drugi dohodki.

Plačila dohodnine so oproščeni oz. zaradi določenih interesov (predvsem socialnih) izvzete iz obdavčitve posamezne vrste dohodkov, med drugim (20., 21., 22., 23., 25., 29. člen ZDoh-2):

- pomoči in subvencije (subvencije mladim družinam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja, enkratna solidarnostna pomoč, pomoči humanitarnih ali invalidskih organizacij, dobrodelnih ustanov, države ali lokalnih skupnosti);
- dohodki iz naslova starševskega varstva in zavarovanja za primer brezposelnosti (starševski in otroški dodatek, dodatek za veliko družino in pomoč ob rojstvu otroka, denarna pomoč za brezposelnost ipd.);
- dohodki iz naslova obveznega pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja (invalidnina, invalidski in varstveni dodatek, dodatek za pomoč in postrežbo ipd.);
- dohodki v zvezi z izobraževanjem (štipendije iz proračuna, regresiranje študentske prehrane, mesečne vozovnice za učence, dijake in študente ipd.);
- dohodki, povezani z družinskimi razmerji (preživnine, plačila skrbniku);
- dohodki iz zaposlitve in iz dejavnosti (za občasno delo invalidov, za nego in pomoč invalidom, prejemki za delo med prestajanjem pripora, zapora ali prevzgoje, prejemki rejnikov, denarne nagrade za nekatere medalje).

V nadaljevanju bom podrobno predstavila le dohodek iz zaposlitve, saj je le-ta tesno povezan s samo vsebino diplomskega dela. Ostali dohodki so omenjeni le informativno.

Med dohodek iz zaposlitve štejemo dohodek iz delovnega razmerja in dohodek iz drugega pogodbenega razmerja. Dohodek iz delovnega razmerja, ki ga bom v nadaljevanju podrobneje predstavila, je (DURS, 2011):

- vsak dohodek, ki ga delojemalec prejme od svojega delodajalca iz naslova sklenjenega delovnega razmerja, kot je plača, nadomestilo plače ter morebitna druga plačila za opravljeno delo, regres za letni dopust, dohodek na podlagi udeležbe na dobičku, prejet iz delovnega razmerja, boniteta, jubilejna nagrada, odpravnina ob upokojitvi, solidarnostna pomoč, povračila stroškov v zvezi z delom, povračilo v zvezi s službenimi potovanji, dohodki iz naslova prenehanja pogodbe iz zaposlitve;
- dohodek, prejet za vodenje poslovnega subjekta na podlagi poslovnega razmerja, dohodek izvoljenih ali imenovanih nosilcev funkcij v organih oblasti, avtorski honorar iz delovnega razmerja, dohodek za opravljeno malo delo, dohodek, prejet v zvezi z opravljanjem funkcije poslanca Evropskega parlamenta;
- nadomestilo iz naslova obveznega socialnega zavarovanja;

- pokojnina in drug dohodek iz naslova obveznega, obveznega dodatnega in prostovoljnega dodatnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja;
- ugodnosti, ki jih delodajalec delojemalcu nudi v naravi – bonitete.

Določeni dohodki iz delovnega razmerja so neobdavčeni, če jih delodajalec izplača do višine, ki je kot neobdavčena določena z ZDoh-2 ali s predpisom vlade. Taki dohodki so npr. povračila stroškov v zvezi z delom (prevoz na delo in z dela, prehrana med delom) ter v zvezi s službenimi potovanji, jubilejne nagrade, solidarnostne pomoči, odpravnine ob upokojitvi in zaradi prenehanja delovnega razmerja, premije za prostovoljno dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, plačila vajencem, dijakom in študentom za obvezno praktično delo, nadomestila za uporabo lastnih sredstev, orodja, naprav in predmetov (razen osebnih vozil). V kolikor dohodki presegajo predpisano višino neobdavčenega zneska, se presežek všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja.

Za dohodke iz delovnega razmerja določene skupine oseb velja posebna davčna obravnava, in sicer (DURS, 2011):

- javnim uslužbencem in funkcionarjem, ki so napoteni na delo v tujino, se obdavčijo le tisti dohodki, ki po vsebini, obliki in obsegu ustrezajo dohodkom, ki bi jih te osebe prejemale za enako delo v Sloveniji;
- zavezancem, zaposlenim na trgovski ladji dolge plovbe, se obdavči le 50 % dohodka iz te zaposlitve, če ladja pluje po odprtem morju, če so s pogodbo o zaposlitvi na ladjo vkrcani najmanj za šest mesecev ali če so zaradi take zaposlitve iz Slovenije odsotni vsaj šest mesecev v davčnem letu.

Davčno osnovo predstavlja bruto dohodek iz delovnega razmerja, zmanjšan za obvezne prispevke delojemalca. Izračun akontacije dohodnine je odvisen od tega, ali je delodajalec glavni ali drugi delodajalec zaposlenega, in sicer (DURS, 2011):

- glavni delodajalec akontacijo dohodnine izračuna po stopnjah iz davčne lestvice (16 do 41 %), pri tem pa upošteva tudi zavezancu pripadajoče davčne olajšave (splošna olajšava, olajšava za vzdrževane družinske člane idr.);
- drugi delodajalec akontacijo dohodnine izračuna po stopnji 25 % in brez upoštevanja davčnih olajšav.

Davčno osnovo pri dohodkih iz drugega pogodbenega razmerja (dohodek po študentski napotnici, dohodek iz avtorskega dela, dohodek po podjemni pogodbi, dohodek verskih delavcev ter tudi dohodek za izvršitev posameznega posla v neodvisnem pogodbenem razmerju) predstavlja bruto dohodek, zmanjšan za 10-odstotne normirane stroške. Od tako ugotovljene davčne osnove se nato obračuna in plača akontacija dohodnine po stopnji 25 %. Akontacija se ne obračuna in ne plača ob izplačilu dohodka dijaku ali študentu, ki izpolnjuje pogoje za študentsko olajšavo (pogoj statusa in starosti) ter za delo po študentski napotnici, če ne presega 400,00 EUR.

Poleg normiranih stroškov lahko prejemnik dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja uveljavlja tudi dejanske stroške prevoza in nočitve v zvezi z opravljanjem dela, ki se mu priznajo le na podlagi dokazil in pod pogoji ter do višin, ki jih na podlagi ZDoh-2 določi vlada. Dejanske stroške v zvezi z opravljanjem dela lahko uveljavlja (DURS, 2011):

- v napovedi za odmero akontacije dohodnine prejemnik dohodka od osebe, ki ni plačnik davka (npr. tuji izplačevalec);
- prejemnik dohodka – nerezident, ki dohodek prejme od osebe – plačnika davka, ki je ob izplačilu tega dohodka (v obračunu davčnega odtegljaja – obrazcu REK-2) izračunal in plačal davčni odtegljaj z upoštevanjem 10 % normiranih stroškov;

- v ugovoru zoper informativni izračun dohodnine – prejemnik dohodka – rezident, ki dohodek prejme od osebe – plačnika davka, ki je ob izplačilu tega dohodka (v obračunu davčnega odtegljaja – obrazcu REK-2) izračunal in plačal davčni odtegljaj z upoštevanjem 10 % normiranih stroškov.

Dohodninska lestvica v Sloveniji zajema tri razrede. V spodnji tabeli so prikazane davčne stopnje, po katerih se obračunava davek od dohodka iz zaposlitve oz dohodnina.

Tabela 11: Lestvica za odmero dohodnine v Sloveniji za leto 2010

Če znaša neto letna davčna osnova v EUR		Znaša dohodnina v EUR	
Nad	Do		
	7.528,99		16 %
7.528,99	15.057,96	1.204,64	+ 27 % nad 7.528,99
15.057,96		3.237,46	+ 41 % nad 15.057,96

Vir: DURS. Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010, 2010

Dohodnina izkazuje ekonomsko moč posameznika. Da bi bila obdavčitev posameznikovega osebnega dohodka ali plače čim bolj pravična in realna, davčna zakonodaja določa olajšave, s katerimi se lahko davčna osnova znižuje.

Nekatere davčne olajšave se v postopku odmerjanja letne dohodnine priznajo samodejno, nekatere pa lahko uveljavljamo le, če izpolnjujemo zakonske zahteve. Zakon razvršča olajšave na splošne, osebne, posebne osebne, posebne olajšave (olajšave za vzdrževane družinske člane), olajšave za rezidente držav članic EU oz. EGP ter olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. Zneski olajšav se enkrat letno uskladijo s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec november tekočega leta v primerjavi z mesecem novembrom prejšnjega leta, po podatkih SURS-a.

Splošna olajšava, katera se prizna vsakemu rezidentu, pod pogojem, da drug zavezanec za njega ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, znaša za leto 2010 3.100,17 EUR. Poleg splošne olajšave, se rezidentu, katerega skupni letni dohodek (brez dohodka, ki je oproščen plačila dohodnine oz. se ne všteva v davčno osnovo) v letu, za katero se odmerja dohodnina, ne presega za leto 2010 10.200,00 EUR, prizna dodatno zmanjšanje letne davčne osnove v višini 3.019,83 EUR letno, skupaj torej 6.120,00 EUR. Če skupni dohodek rezidenta presega 10.200,00 EUR in ne presega 11.800,00 EUR, se poleg splošne olajšave prizna dodatno zmanjšanje davčne osnove v višini 1.047,50 EUR letno, skupaj torej 4.147,67 EUR (DURS, 2011).

Osebne olajšave znižujejo davčno osnovo le določenim zavezancem, in sicer (112. člen ZDoh-2):

- invalidsko olajšavo v višini 15.575,94 EUR za leto 2010 lahko uveljavlja invalid s 100-odstotno telesno okvaro pod pogojem, da mu je priznana pravica do tuje nege in pomoči, na podlagi odločbe ZPIZ, centra za socialno delo ali občinskega upravnega organa, pristojnega za varstvo borcev in vojaških invalidov;
- »seniorska olajšava« v višini 1.334,18 EUR za leto 2010 se prizna zavezancu po dopolnjenem 65. letu starosti;
- zavezancem, prejemnikom pokojnine iz obveznega invalidskega zavarovanja ali priznavalnino po zakonu o republiških priznavalninah in zakonu o uresničevanju

javnega interesa na področju kulture ali invalidnino po predpisih, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, se prizna zmanjšanje dohodnine v višini 13,50 % odmerjene pokojnine, priznavalnine oz. invalidnine. Olajšava se prizna največ v višini dohodnine, obračunane od posameznega dohodka.

Posebne osebne olajšave se pod določenimi pogoji priznajo (113. člen ZDoh-2):

- samozaposlenim v kulturi, samostojnim novinarjem in samostojnim poklicnim športnikom, in sicer se jim zmanjša davčna osnova v višini 15 % prihodkov letno do zneska 25.000,00 EUR prihodkov iz dejavnosti v letu, za katero se odmerja dohodnina;
- dijakom in študentom (študentska olajšava) v višini splošne olajšave, ki znaša za leto 2010 3.100,17 EUR, in sicer za dohodke, prejete prek pooblaščenega študentskega servisa. Pri tem obstaja starostna omejitev, in sicer so do te olajšave upravičeni dijaki oz. študenti do dopolnjenega 26. leta starosti in tudi starejši od 26 let, če se vpišejo na študij do 26. leta starosti. Pri slednjem pogoju mora biti izpolnjen dodaten pogoj, in sicer velja za dodiplomski študij največ šest let od dneva vpisa in za podiplomski študij za največ štiri leta od dneva vpisa. Omenjena olajšava se prizna vsakemu študentu, ne glede na prejete letne dohodke;
- rezidentom – čezmejnimi delovnimi migrantom⁹, ki ustvarjajo dohodke iz delovnega razmerja z opravljanjem zaposlitve zunaj Slovenije pri delodajalcu, ki ni rezident Slovenije. Zanje se je z novelo ZDoh-2E (Uradni list RS, št. 10/10) uvedla posebna osebna olajšava. Za leto 2010 je olajšava določena v višini 7.112,00 EUR, pomeni pa zmanjšanje davčne osnove od navedenega dohodka iz delovnega razmerja.

Posebno olajšavo ali olajšavo za vzdrževane družinske člane lahko uveljavlja vsak, ki ima pravico do tega, ne glede na to, ali je vzdrževane družinske člane uveljavljal tudi že med letom. Splošno pravilo za uveljavljanje navedene olajšave poleg drugih zakonskih pogojev zahteva, da ima vzdrževani družinski član prijavljeno bivališče v Sloveniji ali je državljan Slovenije oz. druge države EU ali je rezident države, s katero ima Slovenija sklenjeno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka, ki omogoča izmenjavo informacij zaradi izvajanja domače zakonodaje. Če zavezanec družinskega člana ni vzdrževal vse leto, se priznanje olajšave upošteva le za dejanski čas preživljanja člana.

Tabela 12: Posebne olajšave v Sloveniji za leto 2010

Za vzdrževanje otrok	Letna olajšava v EUR	Mesečna olajšava v EUR
Za prvega vzdrževanega otroka	2.287,48	190,62
Za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	8.288,52	690,71
Za drugega vzdrževanega otroka	2.486,78	207,23
Za tretjega vzdrževanega otroka	4.147,58	345,63
Za četrtega vzdrževanega otroka	5.808,39	484,03
Za petega vzdrževanega otroka	7.469,19	622,43
Za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana		
Letna olajšava v EUR	Mesečna olajšava v EUR	
2.287,48	190,62	

Vir: DURS. Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010, 2010

⁹ Čezmejni delovni migrant je rezident, ki zaradi opravljanja dela v tujini odhaja v tujino in se dnevno ali najmanj enkrat tedensko vrača v Slovenijo.

Nerezident Slovenije oz. rezident države članice EU oz. EGP, ki v Sloveniji ustvarja dohodke iz zaposlitve, dohodke iz dejavnosti, dohodke iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, dohodke iz oddajanja premoženja v najem in prenosa premoženjske pravice ter druge obdavčljive dohodke v Sloveniji, lahko uveljavlja splošno olajšavo, osebne olajšave, posebno olajšavo za vzdrževane družinske člane, če z dokazili dokaže, da znašajo prej navedeni dohodki, doseženi v Sloveniji, najmanj 90 % njegovega celotnega obdavčljivega dohodka v davčnem letu, in če dokaže, da so v državi njegovega rezidentstva ti dohodki izvzeti iz obdavčitve ali pa so neobdavčeni (116. člen ZDoh-2).

Olajšava za plačane premije za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje (PDPZ) se prizna zavezancu, če jih je plačal sam. Priznajo se v letu plačane premije, ne glede na katero davčno obdobje se nanašajo, vendar največ do zneska, ki je enak 24 % obveznih prispevkov za PIZ (delodajalčev in delojemalčev del) oz. 5,844 % plače ali pokojnine in ne več kot 2.646,21 EUR (za leto 2010). V primeru, da premijo plačujeta tako delodajalec kot delojemalec in premija znaša več kot 2.646,21 EUR, se najprej odšteje olajšava za tisti del premije, ki jo plača delodajalec, preostanek do polne olajšave pa se prizna kot znižanje letne davčne osnove delojemalcu (zavezancu za dohodnino) (116. člen ZDoh-2).

Javni uslužbenci, katerim delodajalec plačuje premije za PDPZ po zakonu o kolektivnem dodatnem pokojninskem zavarovanju za javne uslužbenke, lahko uveljavljajo celotni znesek premije (do zakonsko določenih limitov), ki jo plačajo sami, saj se šteje, kot da delodajalec ni vplačal ničesar. Seveda pa lahko olajšavo uveljavljajo le za znesek premij, ki so jih plačali sami, ne pa tudi za znesek, ki ga je za njih delno ali v celoti plačal delodajalec.

V nadaljevanju je prikazan izračun obremenitve plače z dohodnino, in sicer pri bruto plači 4.200,00 EUR.

Preglednica 3: Primer obračuna dohodnine pri BOD 4.200,00 EUR

	%	Znesek (EUR)
Bruto plača	100,00	4.200,00
Prispevki delojemalec	22,10	-928,20
Splošna davčna olajšava		-258,35
Davčna osnova		3.013,45
Dohodnina		990,82
Skupaj obremenitev z davki in prispevki	45,69	1.919,02
Neto plača		2.280,98

Vir: lasten

5 PRIMERJALNA ANALIZA OBDAVČENJA DOHODKOV ZAPOSLENIH MED AVSTRIJO, NEMČIJO IN SLOVENIJO

V predzadnjem delu diplomskega dela bom poskušala prikazati, kakšna je dejanska obdavčitev plač v obravnavanih državah. Glede na razne informacije, ki se iz dneva v dan pojavljajo v javnosti, češ da so pri nas plače bolj obdavčene kot v teh dveh državah, bom poskušala navedeno dilemo na praktičnih primerih odpraviti. Primerjala bom obdavčitev plač za posamezno državo, seveda ob upoštevanju nacionalne zakonodaje teh držav, ki je predstavljena v predhodnih poglavjih diplomskega dela.

5.1 PRIMERJAVA DAVKOV IN PRISPEVKOV OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE MED OBRAVNAVANIMI DRŽAVAMI

Tako kot pri nas v Sloveniji morajo tudi v Avstriji in Nemčiji pri izplačilih osebnih dohodkov zaposleni in delodajalci plačevati obvezne prispevke in davke. Delojemalce zanima predvsem, koliko bodo zaslužili, delodajalce pa, kakšen bo strošek dela oz. plač.

Podlago primerjalne metode predstavljata bruto dohodek zaposlenega z višjimi in z nižjimi dohodki. S tem želim prikazati razliko tudi glede obdavčenja dohodkovno nižjega in višjega sloja zaposlenih v posamezni državi.

Ker se davčni sistem v obravnavanih državah, predvsem na področju olajšav, med seboj razlikuje, je težko na enostaven način prikazati obdavčenje posameznika. Glede na navedeno bom izhajala iz predpostavke, da je bruto plača v vseh primerjanih državah enaka, in sicer v prvem primeru znaša 1.000,00 EUR, v drugem primeru pa 4.200,00 EUR na mesec. V obeh primerih je davčni zavezanec 22-letna samska oseba brez otrok, ki ne uveljavlja nobenih olajšav, katere bi mu drugače skladno z zakonodajo posamezne države pripadale. Zaposlen je v zasebnem sektorju kot delavec.

Pri izračunu bom upoštevala zgolj bruto dohodek za polno opravljeno delovno obveznost, brez dodatkov in bonitet, ki jo delojemalec lahko prejme v vseh obravnavanih državah. V Sloveniji so delojemalci upravičeni tudi do povračila stroškov prehrane in potnih stroškov, ki se prav tako štejejo med dohodke, vendar so do določene višine neobdavčeni, zato na obdavčenje ne vplivajo in jih tudi nima smisla vključevati v izračun.

Avstrijski delodajalec v okviru svoje obveznosti plačuje tudi dodatne prispevke na plačo, in sicer dodatek po pokrajinah za Gradiščansko (nem. Burgenland).

Z izračunom želim ugotoviti, koliko prispevkov in kolikšen znesek dohodnine bi moral plačati zaposleni v teh državah, ter kolikšen bo celoten strošek njegove plače za podjetje, v katerem je zaposlen.

V tretjem primeru primerjalne analize pa je prikazana primerjava obdavčenja BOD 4.200,00 EUR za čezmejnega delovnega migranta, ki ima status avstrijskega rezidenta in migranta s slovenskim rezidentskim statusom. Izračun nam pokaže, kakšna je dejanska obremenitev teh delavcev v teh državah.

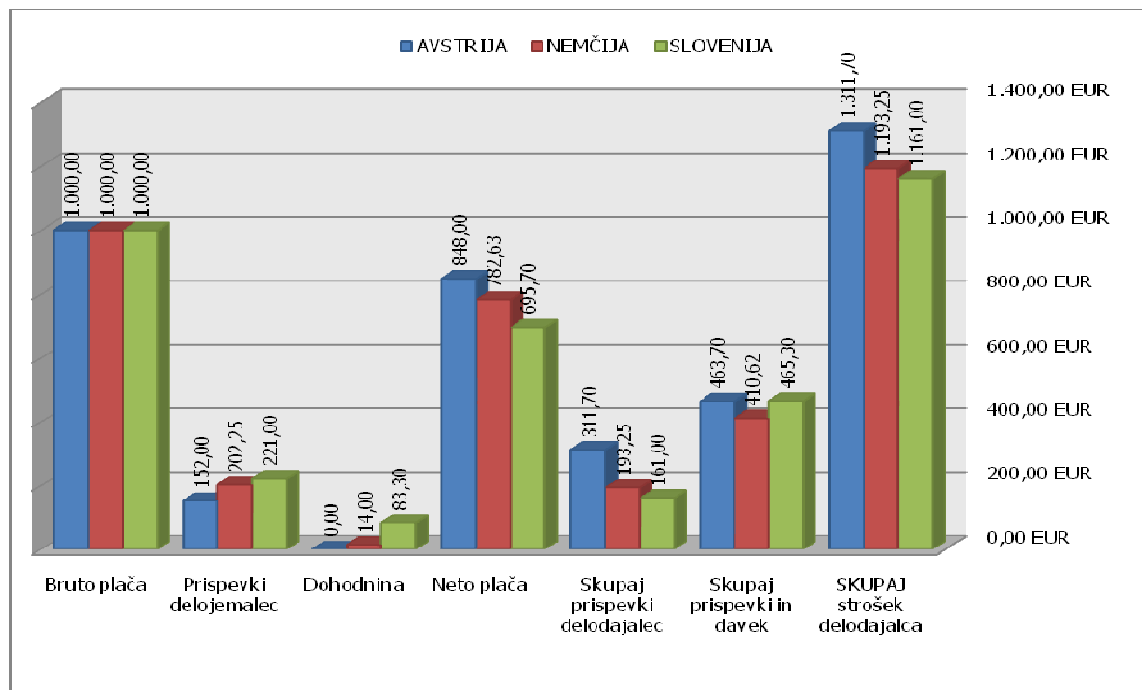
Primer 1:

Preglednica 4: Primerjava obremenitve BOD 1.000,00 EUR z dajatvami

	AVSTRILIJA		NEMČIJA		SLOVENIJA	
	%	Znesek (EUR)	%	Znesek (EUR)	%	Znesek (EUR)
Bruto plača		1.000,00		1.000,00		1.000,00
Prispevki delojemalec	15,20	152,00	20,225	202,25	22,10	221,00
Cerkveni davek		0,00	8,000 ¹⁰	1,12		0,00
Dodatek za solidarnost		0,00		0,00		0,00
Dohodnina		0,00		14,00		83,30
Neto plača	84,80	848,00	78,263	782,63	69,57	695,70
SKUPAJ breme delojemalca	15,20	152,00	21,74	217,37	30,43	304,30
Prispevki delodajalec	21,70	217,00	19,425	193,25	16,10	161,00
Dodatni prispevki delodajalca (1,53%+2%+0,7%+0,44%)	9,47	94,70		0,00		0,00
Skupaj prispevki delodajalec	31,17	311,70	19,325	193,25	16,10	161,00
Skupaj prispevki in davek		463,70		410,62		465,30
SKUPAJ strošek delodajalca		1.311,70		1.193,25		1.161,00
Odstotek neto plače v bruto plači	84,80		78,263		69,57	

Vir: lasten

Graf 1: Primerjava obremenitve BOD 1.000,00 EUR z dajatvami

Vir: lasten

¹⁰ Prispevna stopnja cerkvenega davka se aplicira na plačano dohodnino (8 % od 14,00 EUR).

Kot je razvidno iz gornje preglednice in grafa, so za isto bruto plačo, ki znaša v tem primeru 1.000,00 EUR, najbolj davčno obremenjeni zaposleni v Sloveniji, kjer zaposleni prispevajo kar 30,43 odstotkov bruto plače v državno blagajno. Sledi Nemčija z 21,74 odstotki, na zadnjem mestu pa je Avstrija s 15,20-odstotnim deležem.

Če izpostavimo davek od plače, je le-ta pri bruto plači 1.000,00 EUR v Avstriji zaradi eksistenčnega minimuma oproščen, v Nemčiji pa glede na to, da v določeni višini že presega nemški davčni eksistenčni minimum, znaša 15,12 EUR (cerkveni davek in dohodnina) in je za 18,15 odstotka nižji kot v Sloveniji, kjer znaša 83,30 EUR.

Tudi obremenitev delojemalca z obveznimi prispevki za socialno varnost je v Sloveniji višja kot v primerjanih državah. V Avstriji so prispevki pri isti bruto plači za 24,85 odstotke nižji kot v Nemčiji in za 31,22 odstotka nižji kot v Sloveniji. Če primerjamo Nemčijo s Slovenijo, so prispevki v Nemčiji nižji za 8,48 odstotka.

Če analiziramo še dajatve med delojemalcem in delodajalcem, ugotovimo, da je v Avstriji delodajalec enkrat bolj obremenjen z dajatvami kot delojemalec, medtem ko v Sloveniji velja obratno razmerje in je delojemalec skoraj enkrat bolj obremenjen kot delodajalec. V Nemčiji pa so, tako kot v Sloveniji, dajatve delojemalca višje od dajatev delodajalca, vendar je razmerje dosti nižje, in sicer delojemalec v Nemčiji plača 12,48 odstotkov več dajatev kot delodajalec, medtem ko v Sloveniji delojemalec plača 89,01 odstotkov več dajatev kot delodajalec. K razbremenitvi delodajalca v Sloveniji je prispeval Zakon o davku na izplačane plače (Uradni list RS, št. 21/06 – ZDIP-UPB2, 4. člen), na podlagi katerega je 1. 1. 2009 prenehala veljati obveznost plačila omenjenega davka.

V okviru primerjalne analize obremenitve delodajalcev v obravnavanih državah, lahko vidimo, da so prispevki za socialno varnost najvišji v Avstriji. V Avstriji torej delodajalec plača 61,29 odstotkov več dajatev kot v Nemčiji in kar 93,60 odstotkov več dajatev kot delodajalec v Sloveniji. Razlika med Nemčijo in Slovenijo je manjša, saj delodajalec v Nemčiji plača le 20,03 odstotke več dajatev kot v Sloveniji. Iz navedenega izhaja, da so delodajalci v Sloveniji na boljšem, zato so pa zaposleni v veliko slabšem položaju.

Kot najpomembnejši je seveda čisti dohodek ali neto plača, ki predstavlja realni dohodek zaposlenega, saj ga le-ta tudi dejansko prejme na svoj osebni račun. Iz praktičnega primera izračuna lahko ugotovimo, da je zaposleni v Avstriji v najboljšem položaju, saj mu ostane 84,80 odstotka bruto plače, sledi mu zaposleni v Nemčiji z 78,26 odstotki in šele na zadnjem mestu je zaposleni v Sloveniji, kateremu ostane 69,57 odstotkov bruto plače. Pri tem je potrebno opozoriti, da so slovenski delojemalci upravičeni do mesečnega povračila stroškov prevoza na delo in z dela, kar pa v ostalih obravnavanih državah ni praksa. Če upoštevamo to posebnost, dobi slovenska plača bolj realno plat, kar nekoliko zmanjša navedeno razliko v višini.

Analiza skupnih stroškov delodajalca, ki predstavljajo seštevek bruto plače zaposlenega in ostale dajatve delodajalca, pa izkazuje, da kakšnega ekstremnega odstopanja med državami ni. Skupni strošek delodajalca je sicer najvišji v Avstriji in najnižji v Sloveniji, vendar je v Avstriji za 9,93 odstotkov višji od stroška v Nemčiji in za 12,98 odstotkov višji kot v Sloveniji. Stroški delodajalca v Nemčiji pa so višji od stroškov delodajalca v Sloveniji za 2,78 odstotka. Navedeno pomeni, da eden od pogodbenih partnerjev nosi večje, drugi manjše davčno breme. Kljub temu, da odstopanja med stroški plače v vseh obravnavanih državah niso velika, pa obstaja veliko odstopanje pri neto plači, ki smo jo že pojasnili.

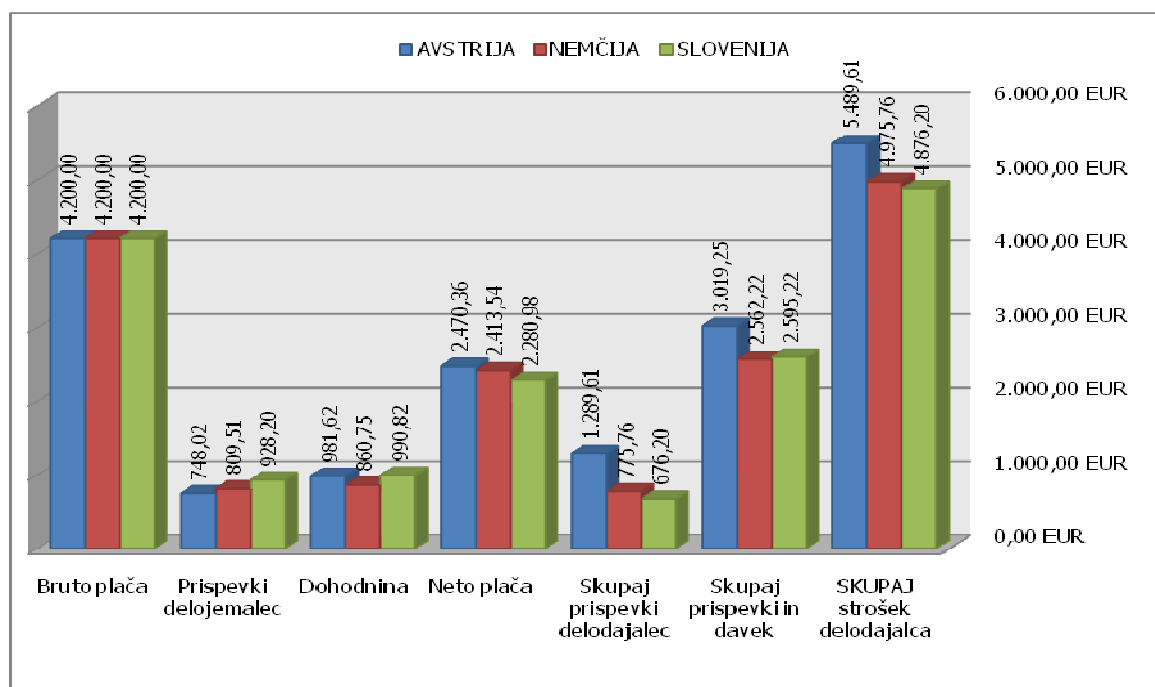
Primer 2:

Preglednica 5: Primerjava obremenitve BOD 4.200,00 EUR z dajatvami

	AVSTRIJA		NEMČIJA		SLOVENIJA	
	%	Znesek (EUR)	%	Znesek (EUR)	%	Znesek (EUR)
Bruto plača	100,00	4.200,00	100,000	4.200,00	100,00	4.200,00
Prispevki delojemalec	18,20 ¹¹	748,02	20,225 ¹²	809,51	22,10	928,20
Cerkveni davek		0,00	8,000	68,86		0,00
Dodatek za solidarnost		0,00	5,500	47,34		0,00
Dohodnina		981,62		860,75		990,82
Neto plača	58,82	2.470,36	57,47	2.413,54	54,31	2.280,98
SKUPAJ breme delojemalca	41,18	1.729,64	42,535	1.786,46	45,69	1.919,02
Prispevki delodajalec	21,70	891,87	19,325	775,76	16,10	676,20
Dodatni prispevki delodajalca (1,53%+4,5%+0,44%+3%)	9,47	397,74		0,00		0,00
Skupaj prispevki delodajalec		1.289,61		775,76		676,20
Skupaj prispevki in davek		3.019,25		2.562,22		2.595,22
SKUPAJ strošek delodajalca		5.489,61		4.975,76		4.876,20
Odstotek neto plače v bruto plači	58,82		57,465		54,31	

Vir: lasten

Graf 2: Primerjava obremenitve BOD 4.200,00 EUR z dajatvami

Vir: lasten

¹¹ Pri obračunu prispevkov za socialno varnost je upoštevana zgornja meja BOD. (4.110,00 EUR)

¹² Pri obračunu prispevkov za socialno varnost je upoštevana zgornja meja BOD (3.750,00 EUR).

Kot je razvidno iz preglednice 5 in grafa 2, so za isto bruto plačo, ki znaša v drugem primeru 4.200,00 EUR, enako kot v prvem primeru, najbolj davčno obremenjeni prav tako zaposleni v Sloveniji, kjer zaposleni prispevajo 45,69 odstotkov bruto plače v državno blagajno. Sledi Nemčija z 42,54 odstotki in na zadnjem mestu je Avstrija z 41,18-odstotnim deležem. Iz navedenega izhaja, da je obremenitev zaposlenih z dajatvami tudi v tem primeru enaka in je v Sloveniji še vedno najvišja, sledi ji Nemčija in nato Avstrija. Vendar je odstopanje veliko manjše kot v prvem primeru, saj so dajatve delojemalca v Avstriji za 3,18 odstotkov nižje kot v Nemčiji in za 9,87 odstotkov nižje kot v Sloveniji. Če primerjamo Nemčijo in Slovenijo, pa so dajatve delojemalca v Nemčiji nižje za 6,91 odstotkov.

Podatki v preglednici izkazujejo, da v primeru bruto plače 4.200,00 EUR, dohodek v Avstriji in Nemčiji presega eksistenčni minimum, zato je davek od plače v primerjavi s prejšnjim primerom tokrat obračunan v obeh primerih in znaša v Avstriji 981,62 EUR ter v Nemčiji 976,95 EUR (cerkveni davek in dohodnina). Torej je v Avstriji za 0,48 odstotka višji kot v Nemčiji in za 0,93 odstotka nižji kot v Sloveniji, kjer le-ta znaša 990,82 EUR. Če dobro pogledamo, obstajajo le minimalna odstopanja, kar pomeni, da so plače v vseh obravnavanih državah zelo podobno obdavčene, seveda ob predpostavki, da sta v Nemčiji poleg dohodnine upoštevana še dodatna davka, ki pa v Sloveniji nista uvedena.

Obremenitev plač z obveznimi prispevki za socialno varnost se povečuje sorazmerno s povišanjem bruto plače v enakem odstotku kot v prvem primeru, in je še vedno v Sloveniji najvišja, sledita ji Nemčija in Avstrija, in sicer le z majhnimi odstopanji. To pa zaradi zgornje meje dohodka za obračun prispevkov v Avstriji in Nemčiji, ki znašata 4.110,00 EUR in 3.750,00 EUR mesečno. Torej prispevki pri teh mejah stagnirajo.

Če analiziramo še obremenitev med delojemalcem in delodajalcem, ugotovimo, da delojemalec iz prejšnjega primera v Avstriji, razen prispevkov za socialno varnost, ni imel davčnih obremenitev, ker je bil zaradi nedoseganja eksistenčnega minimuma oproščen plačila dohodnine. Pri tej bruto plači pa znaša dohodnina 981,62 EUR in je tako dodatno povišala dajatve delojemalca. V Nemčiji se nad določeno višino dohodnine obračuna dodatek za solidarnost, ki znaša 47,34 EUR, zato se je višina dajatev temu primerno tudi povečala. Povišale so se tudi ostale dajatve, in če skupno obremenitev delojemalca primerjamo z dajatvami delodajalca, ugotovimo, da se je višina dajatev pri bruto plači 4.200,00 EUR, v primerjavi z dajatvami iz prvega primera analize, ekstremno povečala in je tokrat delojemalec za 34,12 odstotkov bolj obremenjen kot delodajalec. V Sloveniji se ob povišanju bruto plače sorazmerno povečajo tudi dajatve, ki znašajo pri predmetni bruto plači pri delojemalcu 1.919,02 EUR in pri delodajalcu 676,00 EUR. Torej so dajatve delojemalca za 183,79 odstotkov višje od dajatev delodajalca, kar je več kot enkrat in pol delodajalčeve obveznosti.

V okviru primerjalne analize obremenitve delodajalcev v obravnavanih državah lahko vidimo, da so prispevki za socialno varnost tudi v tem primeru najvišji v Avstriji in so za 66,24 odstotkov višji kot v Nemčiji ter za 90,71 odstotkov višji kot v Sloveniji. Med dajatvami delodajalca v Nemčiji in Sloveniji ni velike razlike, in sicer dajatve v Nemčiji presegajo dajatve delodajalca v Sloveniji za 14,72 odstotkov.

Glede neto plače lahko ugotovimo, da je neto plača najvišja v Avstriji, zatem v Nemčiji in nazadnje v Sloveniji. V Avstriji znaša neto plača 58,82 odstotka bruto plače zaposlenega in je za 2,35 odstotka višja kot v Nemčiji in za 8,30 odstotkov višja kot v Sloveniji. Neto plača v Nemčiji je za 5,81 odstotkov višja kot v Sloveniji. Torej je zaposleni v Avstriji v najboljšem položaju, saj mu ostane še vedno 58,82 odstotkov bruto plače, sledi mu

zaposleni v Nemčiji s 57,47 odstotki in šele na zadnjem mestu je zaposleni v Sloveniji, kateremu ostane 54,31 odstotkov bruto plače.

Skupni strošek plače delodajalca je najvišji v Avstriji in najnižji v Sloveniji. V Avstriji je za 10,33 odstotkov višji od stroška v Nemčiji in za 12,58 odstotkov višji kot v Sloveniji. Strošek nemškega delodajalca pa je za 2,04 odstotka višji od stroška slovenskega delodajalca. Navedeno pomeni, da se je strošek s povečanjem plače sorazmerno povečal, vendar pa z vidika primerjave med obravnavanimi državami ostaja v približno enakem razmerju kot v prvem primeru.

Primer 3:

Preglednica 6: Primerjava obremenitve BOD 4.200,00 EUR čezmejnega delovnega migranta v Avstriji za leto 2010

Podatki za letno odmero dohodnine 2010 (brez obdavčljivih dohodkov v RS)	REZIDENT AVSTRIJE (čezmejni delovni migrant)	REZIDENT SLOVENIJE (čezmejni delovni migrant)
	Znesek (EUR)	Znesek (EUR)
Bruto plača v tujini	50.400,00	50.400,00
Prispevki delojemalec	8.976,24	11.138,40
Splošna davčna olajšava v RS	0,00	3.100,17
Posebna osebna olajšava v RS za čezmejne delovne migrante	0,00	7.112,00
Davčna osnova	41.423,76	29.049,43
Odmera dohodnine	11.779,42	12.776,36
Akontacija dohodnine v tujini	11.779,42	11.779,42
Doplačilo dohodnine v RS	0,00	996,94

Vir: lasten

Iz tretjega primera primerjalne analize, kjer je prikazana obremenitev čezmejnega delovnega migranta kot avstrijskega rezidenta in kot slovenskega rezidenta je razvidno, da mora čezmejni delovni migrant pri odmeri dohodnine za leto 2010 v RS doplačati 996,94 EUR, čeprav je že v Avstriji čez leto plačal dohodnino v višini 11.779,42. Torej je zanj status avstrijskega rezidenta ugodnejši.

Če na kratko povzamemo, so torej zaposleni v Sloveniji relativno bolj obdavčeni kot v ostalih primerjanih državah. Temu botruje predvsem t. i. eksistenčni minimum, ki je uveljavljen tako v Nemčiji kot tudi v Avstriji, in pomeni oprostitev obdavčenja dohodka do določene meje, medtem ko Slovenija navedene oprostitve ne pozna. V Avstriji znaša oprostitev na letni ravni 11.000,00 EUR (916,67 EUR/mesec), v Nemčiji pa 8.004,00 EUR (667,00 EUR/mesec), vendar pa ima zato Slovenija splošno olajšavo v višini 3.100,17 EUR.

Med drugim je razlog za višje obdavčenje tudi ta, da v Sloveniji prvi razred zelo hitro preseže zgornjo mejo, in to že pri mesečni bruto plači 627,42 EUR, kjer znaša davek 27

odstotkov. Prav tako delojemalec hitro doseže najvišji davčni razred, in to že pri 1.254,83 EUR, kjer se dohodek obdavči po 41-odstotni davčni stopnji. Pri tem je sicer pomembno tudi to, da povsod velja stopničasta progresija, kar pomeni, da so pomembne tudi vmesne davčne stopnje.

Razpon davčnih razredov v Avstriji in Nemčiji je torej v primerjavi s slovensko davčno lestvico dosti višji. Le-ta med prvim in zadnjim razredom znaša na mesečni ravni v Avstriji 2.916,67 EUR, v Nemčiji pa 20.227,25 EUR, v Sloveniji pa le 627,41 EUR.

Razlog za nižje obdavčenje v Avstriji in Nemčiji predstavlja tudi zgornja meja za obračun prispevkov za socialno varnost, ki postavlja zavezance v boljši položaj, kot ga imajo v Sloveniji. Dohodek nad zgornjo mejo namreč ni več podvržen plačilu prispevkov. Tako ostaja višina prispevka nespremenjena.

Ob vsem tem je potrebno opozoriti, da navedene ugotovitve veljajo izključno za v diplomii obravnavana primera. V Avstriji in Nemčiji namreč obstajajo razlike v metodah oz. načinu obračunavanja dajatev, medtem ko za Slovenijo velja enotno obračunavanje dajatev. Na izračun v Avstriji in Nemčiji bistveno vplivajo višina dohodka in dodatne olajšave. Na različnost vpliva tudi to, če ima delojemalec v olajšavi enega otroka, dva ali več, ali je samski, poročen, je pripadnik določene vere, kje je sedež delodajalca ipd. V Nemčiji pa je kot posebnost tudi cepitveni sistem obdavčenja, ki dopušča izbiro med obdavčenjem posameznika in obdavčenjem družine. Obdavčitev po družinski lestvici je seveda ugodnejša od individualne, saj omogoča večjo optimizacijo pri dohodnini.

Glede na ugotovitve v tem delu diplomskega dela se pridružujem mnenju Bogomirja Kovača z ljubljanske ekonomske fakultete, ki pravi, da bi bilo potrebno v bližnji prihodnosti pri davkih, povezanih z delom, nadaljevati z razbremenjevanjem. Slovenija namreč v evropskem prostoru odstopa po nadpovprečni obremenitvi dela. Po njegovih besedah bi bilo treba za reševanje javnofinančnega primanjkljaja povečati tudi učinkovitost davčnega sistema in zajemanje sive ekonomije. Potrebna je »pametna formula« med konkurenčnostjo in socialno vzdržnostjo, ki jo na nek način zahteva gospodarska kriza, ki jo preživljamo (Delo, 2010).

5.2 PRIMERJAVA DAVČNIH OLAJŠAV MED OBRAVNAVANIMI DRŽAVAMI

Že sama besedna zveza »davčna olajšava« nam pove, da gre za olajševalno metodo, ki prispeva k zniževanju davčne obveznosti. Davčne olajšave so uvedene v večini evropskih držav, tudi v državah, ki so predmet diplomskega dela in za katere so v nadaljevanju prikazane bistvene razlike v priznavanju davčnih olajšav pri odmeri davka od dohodkov iz zaposlitve.

Avstrija in Nemčija imata zelo podoben sistem davčnih olajšav, razlika je predvsem v višini in načinu uveljavitve. Obe državi imata določen eksistenčni minimum oz. splošno olajšavo, vendar le-ta znaša v Avstriji 11.000,00 EUR letno, v Nemčiji pa 8.004,00 EUR (za samske) in 16.008,00 EUR (za poročene) letno.

Tudi slovenski dohodninski sistem priznava pravico do splošne davčne olajšave, ki znaša za leto 2010 3.100,17 EUR. Vendar se zavezancu, katerega skupni letni dohodek v letu, za katero se odmerja dohodnina, ne presega za leto 2010 10.200,00 EUR, prizna dodatno zmanjšanje letne davčne osnove v višini 3.019,83 EUR, skupaj torej 6.120,00 EUR. Če pa skupni dohodek presega 10.200,00 EUR in ne presega 11.800,00 EUR, se poleg splošne

olajšave prizna dodatno zmanjšanje davčne osnove v višini 1.047,50 EUR letno, skupaj torej 4.147,67 EUR.

Če splošne olajšave medsebojno primerjamo, ugotovimo, da imata Avstrija in Nemčija enotno višino splošne olajšave, ki je neodvisna od višine obdavčljivega dohodka zaposlenega in velja za vse davčne zavezance. Dohodek do navedene višine je oproščen plačila davka od dohodka iz zaposlitve. Medtem ko slovenski dohodninski sistem dopušča povečanje osnovnega zneska splošne olajšave, ki pa je odvisen od višine letnega dohodka zaposlenega. Slovenski dohodninski sistem ne pozna eksistenčnega minimuma, obdavčen je že prvi dohodninski razred.

Poleg splošne olajšave imajo vse obravnavane države tudi olajšavo za vzdrževane družinske člane. Le-ta se seveda med državami razlikuje tako v višini kakor tudi v metodi obračunavanja.

Avstrija in Nemčija imata v primerjavi s Slovenijo večje število olajšav. Ena takih je v Avstriji npr. odbitni delež za edinega hranilca in samohranilca, do katerega je posameznik upravičen pod določenimi pogoji. Nadalje lahko davčni zavezanci uveljavljajo povišane stroške v zvezi s pridobivanjem dohodka, posebne izdatke, izredne izdatke, ki so že opisani v podpoglavju o dohodnini v Avstriji. Nemčija ima podobno kot Avstrija poleg eksistenčnega minimuma na voljo olajšave v zvezi s stroški, povezanimi z delom, olajšave zaradi posebnih izdatkov in izrednih osebnih izdatkov.

Slovenija pa je z ZDoh-2 odpravila namenske olajšave (stanovanjska, olajšava za plačane prostovoljne humanitarne, dobrodelne, kulturne namene, olajšava za plačano dodatno zdravstveno zavarovanje, nakup zdravil itd.). Tako so ostale, če se osredotočimo predvsem na olajšave zaposlenih davčnih zavezancev, le še olajšava za vzdrževane družinske člane in pa olajšava za premije dodatnega pokojninskega zavarovanja ter seveda olajšava za migrante, ki je uvedena kot rezultat dalj časa trajajočih pogajanj med Vlado in civilno iniciativo Apače, katera se je borila za izvzetje obdavčenja dohodkov iz zaposlitve, ustvarjenih v Avstriji. Slovenija je z novelo ZDoh-2 obdržala le osebne olajšave, tako da dohodnina pokriva le še področje sociale.

Glede davčnih olajšav lahko torej ugotovimo, da sta Avstrija in Nemčija veliko bolj prijaznejši do svojih davčnih zavezancev kakor Slovenija, saj nudita veliko več olajšav, pa najsi bo dejanska razbremenitev dosti višja ali pa tudi ne. Pridružujem se mnenju dr. B. Škofu, strokovnjaku za davčne sisteme, ki pravi, da je znanost davčne oblasti vedno v tem, kako »izpuliti goskam čim več perja«, da tega ne čutijo (Delo, 22. 11. 2010). Navedeno lahko razumemo, da dohodnina, ki ponuja olajšavo, zavezanca tudi manj boli.

6 IZOGIBANJE DVOJNEGA OBDAVČENJA DOHODKOV V PRIMERJANIH DRŽAVAH

Cilj diplomske naloge je med drugim tudi razjasnitev dileme glede dvojnega obdavčenja dohodkov od zaposlenih v tujini, konkretno v sosednji Avstriji. V Sloveniji je namreč navedena problematika dalj časa burila nezadovoljstvo slovenskih državljanov, ki so zaposleni v Avstriji. Ustanovljena je bila celo Civilna iniciativa Apače, ki je zastopala interese le-teh v boju za oprostitev plačila davka od dohodkov iz zaposlitve, ustvarjenih v sosednji državi. Zato je v zadnjem poglavju predstavljeno področje ureditve dvojnega obdavčenja v obravnavanih državah, kakšna merila, metode, veljajo na podlagi bilateralnih sporazumov med obravnavanimi državami v diplomskem delu.

Ker je obdavčitev po načelu svetovnega dohodka uveljavljena praktično v vseh razvitih državah, tudi v Avstriji, Nemčiji in Sloveniji, je, da bi se izognili dvojnemu obdavčenju dohodkov najprej nujno potrebna opredelitev rezidentstva davčnega zavezanca.

Ureditev obdavčitve po načelu svetovnega dohodka je v skladu z mednarodnimi načeli, vendar pa pri tem prihaja do pogoste mednarodne dvojne obdavčitve fizičnih oseb (tako rezidentov kot nerezidentov), zato so poznavanje in pravilna uporaba določb mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčenja zelo pomembni.

»Mednarodna dvojna obdavčitev nastopi, ko imata tako država rezidentstva kot država vira v skladu s svojo domačo zakonodajo pravico do obdavčitve – načelo obdavčitve po viru se sooči z načelom obdavčitve svetovnega dohodka. Načelo obdavčitve po viru in načelo obdavčitve svetovnega dohodka (rezidentstva) se lahko soočita v naslednjih treh primerih:

- dvojno rezidentstvo (fizična oseba plača davek od dohodka iz delovnega razmerja v državi A kot tudi v državi B);
- dvojna davčna obveznost (fizična oseba plača davek od dohodka iz delovnega razmerja v državi rezidentstva in v državi vira);
- dvojni vir (dve državi opredelita določen dohodek kot svoj vir; država A na podlagi dejstva, da se dohodek izplačuje s strani njenega rezidenta, in država B na podlagi dejstva, da se delo opravlja na njenem območju).

Vendar pa to ne pomeni, da se s konvencijami o izogibanju dvojnega obdavčenja vzpostavljajo pravice obdavčevanja, ki jih ni po domači zakonodaji. S konvencijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja se pravica obdavčevanja, ki obstaja po domači zakonodaji, lahko samo omeji, ne more pa se vzpostaviti nova pravica obdavčevanja« (Žunič, 2006, str. 6).

Prvi korak pri izogibanju nastanka dvojnega obdavčenja je torej določitev statusa rezidenta, ki ga običajno opredeljuje nacionalna davčna zakonodaja. Kriteriji, ki jih države uporabljajo pri določitvi rezidentstva, so predvsem naslednji:

- 183 dni – za rezidenta se šteje posameznik, ki na območju države prebiva določeno število dni;
- Stalno prebivališče – posameznik ima stalno prebivališče v državi;
- razpoložljivost doma – pomeni, da je posameznik rezident države, če je lastnik doma v tej državi, ki ga periodično uporablja;
- običajno bivališče – za rezidenta se šteje posameznik, ker v državi pogosto biva, ne glede na to, kje v državi biva (v hotelu ali kje drugje);

- središče življenjskih interesov – pri tem je pomembno dejstvo, da ima posameznik z državo osebne (družinske vezi) in ekonomske odnose (pridobivanje dohodka);
- dovoljenje za začasno prebivanje zaradi zaposlitve in dela – npr. ZDA štejejo za svojega rezidenta posameznika, ki ima zeleno karto (tj. zelena karta omogoča tujemu državljanu, da v ZDA dela in postane davčni zavezanec);
- državljanstvo – posameznik je rezident države, katere državljan je (kriterij uporablja ZDA);
- predhodna prisotnost v državi – kot rezident je opredeljen posameznik, ki je v državi živel določeno obdobje, ne glede na to, da je navedeno državo že zapustil.

Navedene kriterije države pretežno uporabljajo pri določitvi rezidentskega statusa, vendar se lahko le-ti med seboj prekrivajo in vodijo k dvojnemu rezidentstvu, če med državami ne obstajajo konvencije o izogibanju dvojnega obdavčenja, ki načeloma rešuje problem dvojnega rezidentstva.

»Za davčno pripadnost dohodninskih zavezancev posamezni državi torej sploh ni pomembno načelo državljanstva. Splošno mednarodno načelo nediskriminacije namreč z mednarodnim davčnim pravom, ki je vsebovano v vseh dvostranskih davčnih pogodbah, zagotavlja, da tako tujci s stalnim ali začasnim prebivališče, kot vsi tujci, ki niso rezidenti, glede obdavčitev v posamezni državi zaradi svojega državljanstva v primerjavi z njenimi državljani niso v ničemer pristransko obravnavani.« (Kostanjevec, 2002, str. 238)

Za odpravo dvojnega obdavčevanja se uporabljajo različne metode, ki so seveda določene z mednarodno pogodbo med dvema državama. Najpogostejši metodi, uporabljeni v mednarodnih pogodbah, ki jih uporablja tudi Slovenija, sta (DURS, 2010):

- metoda navadnega odbitka (pomeni zmanjšanje odmerjene dohodnine za ustrezní znesek plačane dohodnine v drugi državi) in
- metoda oprostitve (dohodek, ustvarjen v drugi državi je oproščen plačila davka od dohodka).

V nadaljevanju so predstavljeni kriteriji oz. merila o izogibanju dvojnega obdavčenja dohodkov iz zaposlitve, skladno s sporazumi med Avstrijo in Nemčijo, Slovenijo in Avstrijo ter Slovenijo in Nemčijo.

Po določbah Sporazuma o izogibanju dvojnega obdavčenja dohodkov in premoženja med Republiko Avstrijo in Zvezno republiko Nemčijo (2002) je zavezanec praviloma rezident države, v kateri ima stalno prebivališče. Če ima stalno bivališče v obeh državah, je rezident države, kjer ima središče vitalnih interesov (družina, ekonomski interesi). Če središča vitalnih interesov ni možno ugotoviti, se status rezidenta določi po običajnem bivališču. V kolikor ima oseba svoje običajno bivališče v obeh državah ali pa v nobeni, se status določi po državljanstvu. Za rezidenta države pogodbenice se šteje oseba, ki biva na območju države več kot 183 dni v letu.

Med Avstrijo in Nemčijo praviloma velja, da je posameznik neomejeni davčni zavezanec (rezident) v državi stalnega bivališča. Omejeni davčni zavezanec (nerezident) pa se nahaja v državi z namenom zaposlitve in nima stalnega bivališča v tej državi. Posebna ureditev velja pri dnevnih migrantih (nem. Grenzgänger). Dohodki avstrijskih delojemalcev, ki imajo stalno bivališče v 30-kilometerskem (zračne linije) avstrijsko-nemškem obmejnem območju in so zaposleni pri nemškem zasebnem delodajalcu v obmejnem pasu ter se manj kot 20 % vseh delovnih dni, največ pa 45 dni v letu ne vrnejo v kraj stalnega bivališča, so obdavčeni v Avstriji. Ti zavezanci so dolžni pridobiti potrdilo pristojnega avstrijskega davčnega urada o oprostitvi plačila dohodnine v Nemčiji, ki ga predložijo

nemškemu delodajalcu. Delojemalec je po preteku koledarskega leta dolžan napovedati dohodke pri pristojnem avstrijskem davčnem organu. V kolikor pa leži stalno bivališče ali delovno mesto avstrijskega delojemalca izven 30-kilometerskega obmejnega pasu ali se več kot 20 % vseh delovnih dni, največ pa 45 dni v letu ne vrne v kraj bivališča, se delojemalec šteje kot omejeni davčni zavezanec (nerezident) v Nemčiji in je zavezan k plačilu davka od dohodka v Nemčiji. Lahko pa omejeni davčni zavezanci pod določenimi pogoji vložijo zahtevo za pridobitev rezidentskega statusa in tako uveljavljajo vse davčne ugodnosti te države.

Enaki kriteriji obdavčitve dohodkov iz zaposlitve veljajo tudi za nemške delojemalce, ki so zaposleni pri avstrijskem delojemalcu. V obeh primerih ugotovimo, da pri izogibanju dvojnega obdavčenja med Avstrijo in Nemčijo velja metoda oprostitve s progresivnim pridržkom. Plačan davek v Nemčiji se izvzame iz obdavčitve v Avstriji in obratno, ampak samo do višine, kot bi bil obdavčen doma (EURES Bodense, 2011).

Slovenija ima sklenjenih kar 44 konvencij o izogibanju dvojnega obdavčenja dohodkov in premoženja, med katerimi sta tudi sporazum o izogibanju dvojnega obdavčenja dohodkov in premoženja med Slovenijo in Avstrijo ter Slovenijo in Nemčijo. S 1. 1. 2011 je stopila v veljavo še Konvencija z Italijo.

Navedeno področje med Slovenijo in Avstrijo je urejeno s Konvencijo med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki na dohodek in premoženje (Ur. list RS, št. 20/98 in 132/06). Konvencija opredeljuje kriterij določanja statusa rezidenta in metodo obdavčenja. Za določitev statusa rezidenta velja določba 4. člena omenjene konvencije, ki določa, da je rezident države pogodbenice katerakoli oseba, ki je v skladu z zakoni te države pogodbenice dolžna plačevati davke zaradi svojega stalnega bivališča, sedeža uprave ali kateregakoli dohodkov, ki izvirajo v tej državi ali od premoženja, ki se tam nahaja. Kadar je posameznik rezident obeh držav pogodbenic, se njegov status opredeli po naslednjih kriterijih (Konvencija, 4. člen):

- šteje se za rezidenta države pogodbenice, kjer ima stalno bivališče, če ima stalno bivališče v obeh državah pogodbenicah, se šteje za rezidenta države pogodbenice, s katero ima tesnejše osebne in ekonomske odnose (središče vitalnih interesov);
- če države, v kateri ima središče svojih vitalnih interesov, ni mogoče določiti, ali če nima na razpolago stalnega bivališča v eni ali drugi državi pogodbenici, se šteje, da je rezident države, v kateri običajno prebiva;
- če ima svoje običajno bivališče v obeh državah pogodbenicah ali v nobeni od njiju, se šteje za rezidenta države pogodbenice, katere državljan je;
- če je državljan obeh držav ali nobene od njiju, pristojni organi držav pogodbenic razrešijo to vprašanje s skupnim dogovorom;
- kadar je oseba, razen fizične osebe, rezident v obeh državah, se šteje za rezidenta države pogodbenice, v kateri se nahaja njen sedež dejanske uprave.

Med državama se uporablja metoda navadnega odbitka. Navedeno pomeni, da se davek v Sloveniji (Avstriji) zmanjša za znesek davka, plačanega v državi vira, ki je enak davku, katerega bi Slovenija (Avstrija) sama odmerila od dohodka, doseženega v drugi državi.

Tudi z Nemčijo je Slovenija leta 2006 sklenila nov Sporazum o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki od dohodka in premoženja (Ur. l. RS, št. 22/06), za katerega veljajo podobni kriteriji kot z Avstrijo, in ki v 23. členu konvencije za odpravo dvojnega obdavčenja rezidentov Slovenije določa metodo navadnega odbitka. Navedeni sporazum velja od 1. januarja 2007 naprej. Do tega datuma je za zaposlene v Nemčiji veljala še

stara pogodba med SFRJ in ZRN o izogibanju dvojnemu obdavčenju dohodka in premoženja (Ur. l. SFRJ-MP, št. 12/88), ki je vseboval metodo oprostitve.

Zakon o davčnem postopku – ZdavP-2B (Ur. l. RS, št. 110/09) v 284.a členu za razliko od predhodno veljavne ureditve uvaja možnost uveljavljanja odbitka tujega davka in oprostitve v medletnih napovedih za vse dohodke, ki se všttevajo v letno davčno osnovo na letni ravni. Odbitek tujega davka in oprostitve lahko davčni zavezanec, rezident, uveljavlja na podlagi svoje izjave o davčni obveznosti izven Slovenije. Ohranja se predhodno veljavna ureditev glede priznavanja odbitka tujega davka pri izračunu in poročanju dohodnine na letni ravni, in sicer se odbitek tujega davka prizna samo, če davčni zavezanec uveljavlja odbitek davka, plačanega v tujini, tudi v ugovoru zoper informativni izračun dohodnine oz. napovedi za odmero dohodnine.

Kot sklepno ugotovitev glede izogibanja dvojnega obdavčenja v Sloveniji lahko navedemo, da ima Slovenija navedeno področje urejeno s številnimi državami, med drugim tudi z državama, ki sta predmet diplomskega dela. Metoda, ki jo uporablja, je navadni odbitek, kar je seveda neugodno za davčne zavezance, saj so le-ti obdavčeni dvakrat, in sicer v državi vira dohodka in pa v državi rezidentstva. Problem, ki ga vidim pri tem, je predvsem ta, da zaposleni ustvarjajo svoj dohodek in plačujejo obvezne dajatve na podlagi delovnopravne in davčne zakonodaje, ki se povsem razlikuje od slovenske, zato razumem njihov upor proti temu, da bi bili obdavčeni še po slovenski davčni zakonodaji. Žal pa sodi mednarodna pogodba, ki jo država vpelje v svoj pravni red, nad nacionalno zakonodajo in jo je potrebno spoštovati.

Slovenija je med drugim razrešila tudi problematiko dvojnega obdavčenja dohodkov iz zaposlitve v Avstriji iz preteklih let (za leto 2005, 2006, 2007 in 2008). To je storila s posebno ureditvijo o posebnem odpisu dohodnine za te zavezance, pod pogojem, da so se odzvali javnemu pozivu davčne uprave in vložili napoved dohodnine za vsa ta leta, najkasneje do 31. marca 2010. Že z ZDoh-2 pa so bile sprejete nekatere ugodnejše rešitve za dohodke iz zaposlitve v tujini, in sicer lahko rezident uveljavlja stroške prehrane med delom ter stroške prevoza na delo in z dela glede na dejansko prisotnost na delu, če mu teh stroškov ne povrne delodajalec. Dodatna ugodnost, ki jo je prinesla novela ZDoh-2E (Ur. l. RS, št. 10/10) in so je deležni čezmejni migranti, je dodatna posebna osebna olajšava za čezmejne migrante, ki v letu 2010 znaša 7.112,00 EUR.

S tem je sicer odpravljena pretekla problematika, vendar vnaprej ostaja za te davčne zavezance ureditev po konvenciji, tj. metoda navadnega odbitka. Torej prizadevanja kar precejšnje množice prizadetih državljanov za uvedbo metode oprostitve zaenkrat niso obrodila sadu. Vendar pa moramo z vidika danih koristi razmišljati pozitivno. Rezidenti RS na delu v tujini imajo namreč, kljub temu da je njihov vir dohodka v tujini, središče svojih osebnih in ekonomskih interesov v RS. Njihove družine nepretrgoma bivajo tu in koristijo javne dobrine (zdravstvo, izobraževanje otrok, sociala itd.).

7 ZAKLJUČEK

Zavedamo se, da predstavlja plača nagrado za opravljeno delo, ki ga prejme delojemalec s strani delojemalca. Izražena je v bruto znesku, ki običajno izkazuje kar zadovoljivo višino. Vendar če pogledamo realnosti v oči, bruto znesek ne predstavlja realnega dohodka delojemalca, saj mora delojemalec od tega zneska plačati obvezne prispevke za socialno varnost, dohodnino in druge z zakoni in drugimi podzakonskimi akti predpisane dajatve v posamezni državi. Torej je plača, ki jo delojemalec dejansko prejme, dosti nižja.

Povsem razumljivo je tudi, da je suverena pravica vsake države, da pobira davke za svoje delovanje. Vendar vse države niso enako davčno drage za svoje državljane. Prav ta raznolikost običajno vodi do tega, da se delavci odločijo zapustiti domovino z namenom povečanja svoje ekonomske moči na tujem. Navedeno velja predvsem za delavce z višjimi dohodki. Nekateri se dokončno izselijo, nekateri pa odhajajo le na delo in se dnevno, tedensko, mesečno ali na daljše razdobje vračajo v domovino. Slednji se pogosto znajdejo v neprijetni situaciji, kar zadeva obdavčenje dohodkov iz zaposlitve. Davčni sistem države vira dohodka in pa tudi države rezidentstva jih namreč udari po žepu, česar pa zavezanci nikakor ne morejo razumeti.

Cilj raziskovalne naloge je bil poiskati odgovore na različna vprašanja, ki se nanašajo na obdavčenje plač v domovini, sosednji Avstriji ter Nemčiji, njihova medsebojna ureditev glede izogibanja dvojnega obdavčenja dohodkov iz zaposlitve, kakšen vpliv imajo spremembe konvencije z Avstrijo in davčne olajšave na področje obdavčenja dohodkov teh delavcev.

V diplomskem delu smo prišli do spoznanja, da imajo vse tri države, Avstrija, Nemčija in Slovenija, precej podoben davčni sistem. Vendar pa vseeno ne moremo trditi, da so sistemi identični. Plače na splošno so v Avstriji najbolj obremenjene, sledi Slovenija in kot najmanj obremenjena je Nemčija. Vendar ugotavljam, da v Sloveniji pri nizkih plačah nosi večji del bremena delojemalec, v Avstriji pa delodajalec. V Nemčiji sta delojemalec in delodajalec skoraj enako obremenjena. Če primerjamo prispevke delojemalcev, so najbolj obremenjeni delojemalci v Sloveniji, nato v Nemčiji, najmanj pa v Avstriji. Enako velja za delodajalce. Delodajalci v Avstriji pa so za razliko od Nemčije in Slovenije zavezani k plačilu dodatnih prispevkov (komunalni, za dežele, za podjetja in dodatek za delodajalce), zaradi česar so tudi veliko bolj obremenjeni od delodajalcev v ostalih dveh državah.

Ugotavljam, da zaposleni v Sloveniji plačujejo tudi višji davek od dohodka iz zaposlitve kot zaposleni v Avstriji in Nemčiji. Prav tako je neto plača zaposlenega v Sloveniji v primerjavi z ostalima dvema državama najnižja. Kot smo že navedli, tiči razlog v tem, da ima Slovenija obdavčen že prvi dohodninski razred, v ostalih državah je prvi razred oproščen plačila dohodnine. Razlog je tudi prenizek razpon dohodkovnih razredov dohodninske lestvice, saj zaposleni kaj hitro doseže najvišji dohodninski razred, obdavčen z 41-odstotno davčno stopnjo. Tu so tudi olajšave, ki jih je v Sloveniji v primerjavi z ostalima državama precej manj.

Ugotovili smo že, da imajo pomembno funkcijo pri odmeri davka od dohodka tudi olajšave, ki pa so žal v Sloveniji zopet najnižje, saj ima Slovenija uveljavljeno le splošno olajšavo, olajšavo za vzdrževane družinske člane, olajšavo za premije dodatnega pokojninskega zavarovanja ter seveda olajšava za migrante, ki je na novo vpeljana v slovenski dohodninski sistem v letu 2010. Avstrija in Nemčija nudita svojim zavezancem

veliko večje davčne ugodnosti, kar je tudi razlog, da je veliko tujcev tja preneslo tudi svoje vitalne interese in tako spremenilo svoj rezidentski status.

Nadalje ugotavljam, da so slovenski državljani, ki so zaposleni v Avstriji, kljub prizadevanjem za oprostitev obdavčitve svojega dohodka v Sloveniji, dolžni še naprej napovedovati te dohodke slovenski davčni upravi, le da lahko zdaj uveljavljajo, poleg stroškov prevoza in prehrane, tudi posebno osebno olajšavo za migrante, ki zavezancu dodatno zniža davčno obveznost.

Ljudje se čutijo neenako obravnavane. Čutiti je nezadovoljstvo, ker so bili zaradi majhnih zaposlitvenih možnosti doma prisiljeni oditi na delo v tujino. Obdavčitev njihovih plač v RS pa je zanje neugodna, saj je že najnižja avstrijska plača podvržena plačilu dohodnine, pri čemer je v Avstriji oproščena plačila.

Slovenija je sicer z ZDoh-2 razbremenila delodajalce, ki od 1. 1. 2009 niso zavezani k plačilu davkov na plače, kar je zelo pozitivno. Vendar bi tudi delojemalci potrebovali davčno razbremenitev, kajti če pogledamo realnosti v oči, ugotovimo, da so zaposleni tisti, ki so s strani države najbolj »tepeni«.

V primerjalni analizi obdavčenja plač je bilo namreč ugotovljeno, da Slovenci velik delež svojega dohodka prispevamo v državno blagajno. Navedeno pa ni dovolj. Ko mesečno polnimo svojo življenjsko košarico in plačujejo tekoče obveznosti (elektrika ...), smo ponovno obremenjeni z davkom, tokrat s posrednim (DDV). Nato je država uvedla še obvezne okoljske dajatve zaradi obremenjevanja okolja, kar spet leži na ramenih davkoplačevalcev. Za nameček pa je tu še trenutna vladna politika, da se ukine povračilo stroškov prevoza na delo in z dela ter stroški malic. Ti prejemki nekako omilijo dejstvo, da so slovenske plače že tako med najnižjimi v Evropi. In kaj nam še ostane od mesečnega zaslužka v resnici? Sploh pa tistim, z najnižjimi plačami.

Glede na trenutno stanje v državi, ki jo pesti gospodarska kriza, ni moč pričakovati, da bi politična oblast poskušala davkoplačevalce razbremenjevati davkov, saj lahko povsod v medijih iz dneva v dan zasledimo izjave, kot je »potrebno bo zategovati pasove«. Naj se sliši še tako kruto, navedeno drži. Vse se iz dneva v dan draži, država poskuša zapolniti svoj proračun, in kako drugače lahko to stori, če ne z davki in seveda z dvigovanjem cen javnih dobrin in storitev. Na koncu pa to najbolj občutimo davkoplačevalci.

Za zaključek bi povzela le še napoved dr. Borisa Kostanjevca (2002), ki je v svoji raziskavi o davčnih spodbudah in harmonizaciji mednarodnega davčnega prava zapisal, da bo večina industrializiranih držav davek od dohodka kot enega od glavnih virov prihodka držav obdržala. Države znotraj tega splošnega scenarija pa bodo nedvomno nihale med svojim sedanjim sistemom ureditve davkov ter političnimi, socialnimi ter gospodarskimi odločitvami svojih vlad. Tudi sama sem enakega mnenja.

SEZNAM LITERATURE IN VIROV

Literatura

1. Klun, M. Davčni sistem. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2007, str. 33-45, 81-82.
2. Kostanjevec, B. Davčne spodbude in harmonizacija mednarodnega davčnega prava. Univerza v Mariboru, Inštitut za finančno pravo in javne finance, Maribor, 2002, str. 32, 33, 238.
3. Žunič, B. Obdavčitev fizičnih oseb z dohodki v in izven Slovenije. Zbornik referatov 13. dnevi davčnih svetovalcev. Društvo davčnih svetovalcev Slovenije, Bled, 2006, str. 5-14.

Pravni viri

1. Einkommensteuergesetz – EstG Deutschlands (BGBl. I S. 3366, 3862 z dopolnitvami).
2. Einkommensteuergesetz – EstG Österreichs, (BGBl. Nr. 400/1988 z dopolnitvami).
3. Konvencija med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki na dohodek in premoženje. Ur. list RS, št. 20/98 in 129/06.
4. Konvencija št. 95, Konvencija o zaščiti plač. Ur. list RS št. 13/09.
5. Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2010. Ur. list RS, št. 104/09 in 20/10.
6. Sporazum med Republiko Slovenijo in Zvezno republiko Nemčijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki od dohodka in premoženja. Ur. list RS, št. 129/06.
7. Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja. Ur. list RS, št. 140/08 in 76/08.
8. Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2). Ur. list RS, št. 117/06, 125/08, 110/09 (1/10 popr.), 43/10 in 97/10.
9. Zakon o dohodnini (ZDoh-2). Ur. list RS, št. 117/06 in 10/08, 78/08, 125/08, 20/09, 10/10, 13/10, 43/10 in 106/10.
10. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06 – ZPIZ-1-UPB4).
11. Zakon o prispevkih za socialno varnost - ZPSV (Ur. list RS, št. 5/96, 18/1996-ZDavP, 34/1996, 87/1997, 3/1998, 106/1999-ZPIZ-1, 81/2000-ZPSV-C, 97/2001-ZSDP, 97/2001, 62/2010 Odl.US: U-I-214/09, Up-2988/08-29).

Viri z interneta:

1. Bundesfinanzministerium der Finanzen Deutschland. Kirchensteuer Deutschland. Dostopno 17. 12. 2010 na: http://www.bundesfinanzministerium.de/nn_94/DE/BMF__Startseite/Service/Glossar/K/008__Kirchensteuer.html#doc10144bodyText1_KIRCHENSTEUER.
2. Bundesministerium der Finanzen Deutschland. Einkommen- und Lohnsteuer. Dostopno 09. 04. 2010 na: http://www.bundesfinanzministerium.de/nn_618/sid_14FFAC74B5B427C0C7D73F6BA779B628/nsc_true/DE/BMF__Startseite/Service/Broschueren__Bestellservice/Steuern/20100_a__Einkommen__Lohnsteuer__lang,templateId=raw,property=publicationFile.pdf.
3. Bundesministerium der Finanzen Deutschland. Einkommensteuer – einfach erklärt. Dostopno 31. 01. 2011 na:

- http://www.bundesfinanzministerium.de/DE/Buergerinnen__und__Buerger/Arbeit__und__Steuererklaerung/Einkommensteuer/002__fragen.html.
4. Bundesministerium für Finanzen Österreich. Steuertarif und Steuerabsetzbeträge. Dostopno 31. 01. 2011 na: https://www.bmf.gv.at/Steuern/TippsfrdieArbeitneh_7636/SteuertarifundSteu_7922/Steuertarifund.htm.
 5. Bundesministerium für Finanzen Österreich (2011). Tipps für die Arbeitnehmer. Dostopno 07. 01. 2011 na: https://www.bmf.gv.at/Steuern/TippsfrdieArbeitneh_7636/WasknnenSiebeimFina_7924/wasknnensie.htm.
 6. Bundesministerium für Finanzen Österreich. Das Steuerbuch 2011 – Tipps zur Arbeitnehmerveranlagung 2010 für Lohnsteuerzahler/innen, 2010.
 7. Bundesministerium für Finanzen Österreichs. Einkommensteuer (2011). Dostopno 07. 01. 2011 na: http://www.bmf.gv.at/Steuern/TippsfrUnternehmeru_7722/Einkommensteuer/Einkommensteuer.htm.
 8. Bundeszentralamt für Steuern (2010). Die wichtigsten Steuern 2010 auf einen Blick. Dostopno 07. 01. 2011 na: http://www.steuerliches-info-center.de/SharedDocs/Downloads/DE/Investorenstelle/infoblatt_Die_wichtigsten_Steuern_2010_pdf.html?nn=168458.
 9. cecu.de (2010). Solidaritätszuschlag. Dostopno 17. 12. 2010 na: <http://www.cecude/solidaritaetszuschlag.html>.
 10. DDr. Kurt Bernegger (2011). Zuschlag zum Dienstgeberbeitrag 2010. Dostopno 07. 01. 2011 na: http://www.bernegger-wt.com/klienteninformation/tool/latest_news.php#art15.
 11. Delo (2010). V Sloveniji je nujna davčna reforma. Dostopno 11. 10 2010 na: <http://www.delo.si/clanek/124781>.
 12. Deutsche Steuergewerkschaft (2010). Rechengrößen in der Sozialversicherung 2010. Dostopno 08. 01. 2011 na: http://www.dstg.de/dateien/2010/Sozialversicherung_2010.pdf.
 13. Deutsche Steuergewerkschaft (DSTG) (2010). Rechengrößen in der Sozialversicherung 2010. Dostopno 15. 12. 2010 na: http://www.dstg.de/dateien/2010/Sozialversicherung_2010.pdf.
 14. Die wichtigsten Steuern 2010 auf einen Blick. Bundeszentralamt für Steuern (BZSt). Dostopno 17. 12. 2010 na: http://www.steuerliches-info-center.de/SharedDocs/Downloads/DE/Investorenstelle/infoblatt_Die_wichtigsten_Steuern_2010_pdf.html?nn=168458.
 15. DURS (2006). Plačevanje dohodnine in prispevkov za socialno varnost za zaposlene v tujih diplomatsko-konzularnih predstavništvi s sedežem v RS. Dostopno 13. 02. 2006 na: http://www.durs.gov.si/si/prispevki_za_socialno_varnost/prispevki_za_socialno_varnost_pojasnila/placevanje_dohodnine_in_prispevkov_za_socialno_varnost_za_zaposlene_pri_tujih_diplomatsko_konzularnih_predstavnistvih_s_sedezem_v_rs/.
 16. DURS (2010). Brošura – Mednarodna obdavčitev. Dostopno 15. 03. 2010 na: http://www.durs.gov.si/si/delovna_podrocja/mednarodno_obdavcevanje/brosura_mednarodna_obdavcitev/.
 17. DURS (2010). Odprava dvojnega obdavčenja dohodka in premoženja. Dostopno 15. 03. 2011 na: http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/odprava_dvojnega_obdavcevanja_dohodka_in_premozenja/.
 18. DURS (2011), Generalni davčni urad. Dohodnina – osnovne informacije. Dostopno 29. 03. 2011 na: <http://www.avstrijadavek.com/cms/clanki/navodilo06.pdf>.

19. DURS (2011). Brošura – DOHODNINA. Dostopno 30. 01. 2011 na: http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/brosura_dohodnina/.
20. DURS (2011). Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2010. Dostopno 10. 02. 2011 na: http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnin_za_let_2010/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajsave_za_let_2010/.
21. DURS (2011). Rezidentski status po Zakonu o dohodnini. Dostopno 07. 04. 2011 na: http://www.durs.gov.si/si/mednarodno_obdavcevanje/konvencije_o_izogibanju_dvojnega_obdavcevanja_dohodka_in_premozenja/rezidentski_statuspo_zakonu_o_dohodnini/.
22. EURES Bodense (2011). Vermeidung vom Doppelbesteuerung. Dostopno 11. 03. 2011 na: <http://www.jobs-ohne-grenzen.org/Steuern.189.0.html>.
23. Hauptverband der Österreichischen Sozialversicherungsträger (2009). Beitragsrechtliche Werte in der Sozialversicherung 2010. Dostopno 07. 01. 2011 na: http://www.sozialversicherung.at/mediaDB/626105_Beitragrechtliche_Werte_2010.pdf.
24. IMACC (2011). Jahresarbeitsentgeltsgrenze (JAEG). Dostopno 08. 01. 2011 na: <http://www.imacc.de/lohnabrechnunggehaltsabrechnung/sozialabgabenarbeitgeber/beitragssatz-2010/index.html>.
25. Pensionsversicherungsanstalt Österreichs (PVA) (2011). Pensionsversicherung. Dostopno 07. 01. 2011 na: http://www.pensionsversicherung.at/portal27/portal/pvportal/start/startWindow?action=2&p_menuid=5179&p_tabid=1.
26. Wikipedia (2010). Lohnsteuer (Deutschland). Dostopno 15. 12. 2010 na: [http://de.wikipedia.org/wiki/Lohnsteuer_\(Deutschland\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Lohnsteuer_(Deutschland)).
27. Wikipedia (2010). Lohnsteuer (Österreich). Dostopno 15. 12. 2010 na: [http://de.wikipedia.org/wiki/Lohnsteuer_\(%C3%96sterreich\)«](http://de.wikipedia.org/wiki/Lohnsteuer_(%C3%96sterreich)«).
28. Wikipedia (2010). Lohnsteuer Deutschland. Dostopno 17. 12. 2010 na: http://de.wikipedia.org/wiki/Lohnsteuer_%28Deutschland%29.
29. Wikipedia (2010). Lohnsteuerklasse. Dostopno 17. 12. 2010 na: <http://de.wikipedia.org/wiki/Lohnsteuerklasse>.
30. Wikipedia (2010). Stufentarif (Deutschland). Dostopno 15. 12. 2010 na: <http://de.wikipedia.org/wiki/Stufentarif#Stufengrenzsatztarif>.
31. Wikipedia (2010). Stufentarif und Steuerabsetzbeträge (Österreich). Dostopno 15. 12. 2010 na: [http://de.wikipedia.org/wiki/Einkommensteuer_\(%C3%96sterreich\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Einkommensteuer_(%C3%96sterreich)).
32. Wikipedia (2011). Arbeitsrecht (Deutschland). Dostopno 08. 01. 2011 na: http://de.wikipedia.org/wiki/Arbeitsrecht_%28Deutschland%29.
33. Wikipedia (2011). Beitragsbemessungsgrenze 2010 Sozialversicherung. Dostopno 15. 01. 2011 na: <http://de.wikipedia.org/wiki/Beitragsbemessungsgrenze>.
34. Wikipedia (2011). Gesundheitssystem in Österreich. Dostopno 05. 02. 2011 na: http://de.wikipedia.org/wiki/Gesundheitssystem_in_%C3%96sterreich.
35. Wikipedia (2011). Kirchesteuern Österreich. Dostopno 08. 01. 2011 na: http://de.wikipedia.org/wiki/Kirchensteuer_%28%C3%96sterreich%29.
36. Wikipedia (2011). Lohnsteuerklasse. Dostopno 07. 01. 2011 na: <http://de.wikipedia.org/wiki/Lohnsteuerklasse>.
37. Wirtschaftstreuhandhopfgarten (WTH) (2010). Lohnverrechnung 2010. Dostopno 17. 12. 2010 na: <http://www.wth.cc/pdf/KlienteninfoLV2010.pdf>.
38. SV (2011). Krankenversicherung in Österreich. Dostopno 07. 01. 2011 na: http://www.sozialversicherung.at/portal27/portal/esvportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=607&p_tabid=4.

PRILOGE

Slika 1 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 1.000,00 EUR v Avstriji

Brutto-Netto-Rechner

http://onlinerechner.haude.at/bmf/brutto-netto-rechner.html

Brutto-Netto-Rechner

Jahr 2010

Einkommen Monatlich Brutto 1000

Beitragsgruppe Arbeiter

Sachbezug 0,00

Lohnsteuerfrei 0,00

Kinder 0 AVAB / AEAB

Bundesland Burgenland

Pendlerpauschale Keine BV-Beitrag

Berechnen Drucken Hilfe

Dienstnehmer Dienstgeber Wohin fließt mein Steuereuro?

	Monatlich	13. Bezug	14. Bezug	Jährlich
Brutto	1.000,00	1.000,00	1.000,00	14.000,00
SV	152,00	142,00	142,00	2.108,00
LSt	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	848,00	858,00	858,00	11.892,00

© haude electronica – Alle Angaben ohne Gewähr. Alle Rechte vorbehalten. Wien, 2011.

haude

Dienstnehmer Dienstgeber Wohin fließt mein Steuereuro?

	Monatlich	13. Bezug	14. Bezug	Jährlich
SV	217,00	212,00	212,00	3.028,00
DB	45,00	45,00	45,00	630,00
DZ	4,40	4,40	4,40	61,60
KoSt	30,00	30,00	30,00	420,00
BV-Beitrag	15,30	15,30	15,30	214,20
Summe	311,70	306,70	306,70	4.353,80

© haude electronica – Alle Angaben ohne Gewähr. Alle Rechte vorbehalten. Wien, 2011.

haude

Slika 2 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 1.000,00 EUR v Nemčiji

Nettolohn - Gehaltsrechner - Druckversion Ihres Ergebnisses

<http://www.nettolohn.de/print/print.php>

Lohn-/Gehaltsabrechnung

Ihre Anmerkungen:

Firma
Herr/Frau
Vorname Nachname
Straße Hausnummer
PLZ Ort

	Monat	Jahr
Gehalt	1.000,00 €	12.000,00 €
Abgaben		
- Rentenversicherung	99,50 €	1.194,00 €
- Arbeitslosenversicherung	14,00 €	168,00 €
- Krankenversicherung	79,00 €	948,00 €
- Pflegeversicherung	9,75 €	117,00 €
Summe Sozialabgaben	202,25 €	2.427,00 €
Steuern		
- Solidaritätszuschlag	0,00 €	0,00 €
- Kirchensteuer	1,12 €	13,44 €
- Lohnsteuer	14,00 €	168,00 €
Summe Steuern	15,12 €	181,44 €
Netto	782,63 €	9.391,56 €
Arbeitgeberbelastung (ohne U1-, U2-Umlagen, BG-Anteil)		
Bruttolohn	1.000,00 €	12.000,00 €
+ Rentenversicherung	99,50 €	1.194,00 €
+ Arbeitslosenversicherung	14,00 €	168,00 €
+ Pflegeversicherung	9,75 €	117,00 €
+ Krankenversicherung	70,00 €	840,00 €
Gesamt	1.193,25 €	14.319,00 €
Ihre Eingaben		
Freibetrag		0,00 €
Jahr		2010
Steuerklasse		1
Kinder		0
Kirchensteuerpflicht		Ja
Krankenversicherungssatz		14,0% + 0,9%

ein Service von [nettolohn.de](http://www.nettolohn.de)

Slika 3 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 1.000,00 EUR v Sloveniji

Obračun plač Izpis

http://www.racunovodja.com/izracuni/place2010/izpis_opa.html

OBRAČUN PLAČ

Parametri izračuna

Znesek:	1.000,00 EUR
Bonitete:	0,00 EUR
Davčne olajšave:	0,00 EUR
Materialni stroški:	0,00 EUR
Število otrok:	0
Število otrok s posebnimi potrebami:	0
Mesec obračuna:	december

Izračun plače

I. OSNOVNI PODATKI					
Splošna davčna olajšava:		258,35 EUR			
Ostale olajšave:		0,00 EUR			
Bruto osnova za obračun prispevkov:		1.000,00 EUR			
II. PRISPEVKI OD BRUTO PLAČE DELAVCEV					
1. Prispevki za socialno varnost (skupaj):		221,00 EUR			
1.1. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje:		155,00 EUR			
1.2. Prispevek za zdravstveno zavarovanje:		63,60 EUR			
1.3. Prispevek za zaposlovanje:		1,40 EUR			
1.4. Prispevek za starševsko varstvo:		1,00 EUR			
2. Akontacija dohodnine:		83,30 EUR			
2.1. Osnova:		520,65 EUR			
2.2 RAZRED V LESTVICI OBRAČUNSKIH STOPENJ					
Razred	Odstotek	Znesek	Osnova NAD	Osnova DO	
1	16,00 %	0,00 EUR	0,00 EUR	627,42 EUR	
3. Neto plača:		166.716,51 SIT		695,70 EUR	
4. Materialni stroški:		0,00 EUR			
IZPLAČILO		695,70 EUR			
Bruto osnovna plača		1.000,00 EUR			
III. PRISPEVKI NA BRUTO PLAČO					
5. Prispevki za socialno varnost (skupaj):		161,00 EUR			
5.1. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje:		88,50 EUR			
5.2. Prispevek za zdravstveno zavarovanje:		65,60 EUR			
5.3. Prispevek za zaposlovanje:		0,60 EUR			
5.4. Prispevek za poškodbe pri delu:		5,30 EUR			
5.5. Prispevek za starševsko varstvo:		1,00 EUR			
SKUPNI STROŠEK DELODAJALCA		1.161,00 EUR			

Slika 4 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 4.200,00 EUR v Avstriji

Brutto-Netto-Rechner

<http://onlinerechner.haude.at/bmf/brutto-netto-rechner.html>

Brutto-Netto-Rechner

Jahr 2010

Einkommen Monatlich Brutto 4200

Beitragsgruppe Arbeiter

Sachbezug 0,00

Lohnsteuerfrei 0,00

Kinder 0 AVAB / AEAB

Bundesland Burgenland

Pendlerpauschale Keine BV-Beitrag

Berechnen | Drucken Hilfe

Dienstnehmer Dienstgeber Wohin fließt mein Steuereuro?

	Monatlich	13. Bezug	14. Bezug	Jährlich
Brutto	4.200,00	4.200,00	4.200,00	58.800,00
SV	748,02	722,40	691,44	10.390,08
LSt	981,62	171,46	210,51	12.161,41
Netto	2.470,36	3.306,14	3.298,05	36.248,51

© haude electronic – Alle Angaben ohne Gewähr. Alle Rechte vorbehalten.
Wien, 2011

haude

Dienstnehmer **Dienstgeber** Wohin fließt mein Steuereuro?

	Monatlich	13. Bezug	14. Bezug	Jährlich
SV	891,87	890,40	852,24	12.445,08
DB	189,00	189,00	189,00	2.646,00
DZ	18,48	18,48	18,48	258,72
KoSt	126,00	126,00	126,00	1.764,00
BV-Beitrag	64,26	64,26	64,26	899,64
Summe	1.289,61	1.288,14	1.249,98	18.013,44

© haude electronic – Alle Angaben ohne Gewähr. Alle Rechte vorbehalten.
Wien, 2011

haude

Slika 5 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 4.200,00 EUR v Nemčiji

Nettolohn - Gehaltsrechner - Druckversion Ihres Ergebnisses

<http://www.nettolohn.de/print/print.php>

Lohn- / Gehaltsabrechnung

Ihre Anmerkungen:

Firma
Herr/Frau
Vorname Nachname
Straße Hausnummer
PLZ Ort

	Monat	Jahr
Gehalt	4.200,00 €	50.400,00 €
Abgaben		
- Rentenversicherung	417,90 €	5.014,80 €
- Arbeitslosenversicherung	58,80 €	705,60 €
- Krankenversicherung	296,25 €	3.555,00 €
- Pflegeversicherung	36,56 €	438,72 €
Summe Sozialabgaben	809,51 €	9.714,12 €
Steuern		
- Solidaritätszuschlag	47,34 €	568,08 €
- Kirchensteuer	68,86 €	826,32 €
- Lohnsteuer	860,75 €	10.329,00 €
Summe Steuern	976,95 €	11.723,40 €
Netto	2.413,54 €	28.962,48 €

Arbeitgeberbelastung (ohne U1-, U2-Umlagen, BG-Anteil)

Bruttolohn	4.200,00 €	50.400,00 €
+ Rentenversicherung	417,90 €	5.014,80 €
+ Arbeitslosenversicherung	58,80 €	705,60 €
+ Pflegeversicherung	36,56 €	438,72 €
+ Krankenversicherung	262,50 €	3.150,00 €
Gesamt	4.975,76 €	59.709,12 €

Ihre Eingaben

Freibetrag	0,00 €
Jahr	2010
Steuerklasse	1
Kinder	0
Kirchensteuerpflicht	Ja
Krankenversicherungssatz	14,0% + 0,9%

ein Service von nettolohn.de

Slika 6 : Primer osebnega dohodka za bruto plačo 4.200,00 EUR v Sloveniji

Obračun plač Izpis

http://www.racunovodja.com/izracuni/place2010/izpis_opa.html

OBRAČUN PLAČ

Parametri izračuna

Znesek:	4.200,00 EUR
Bonitete:	0,00 EUR
Davčne olajšave:	0,00 EUR
Materialni stroški:	0,00 EUR
Število otrok:	0
Število otrok s posebnimi potrebami:	0
Mesec obračuna:	december

Izračun plače

I. OSNOVNI PODATKI					
Splošna davčna olajšava:		258,35 EUR			
Ostale olajšave:		0,00 EUR			
Bruto osnova za obračun prispevkov:		4.200,00 EUR			
II. PRISPEVKI OD BRUTO PLAČE DELAVCEV					
1. Prispevki za socialno varnost (skupaj):		928,20 EUR			
1.1. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje:		651,00 EUR			
1.2. Prispevek za zdravstveno zavarovanje:		267,12 EUR			
1.3. Prispevek za zaposlovanje:		5,88 EUR			
1.4. Prispevek za starševsko varstvo:		4,20 EUR			
2. Akontacija dohodnine:		990,83 EUR			
2.1. Osnova:		3.013,45 EUR			
2.2. RAZRED V LESTVICI OBRAČUNSKIH STOPENJ					
Razred	Odstotek	Znesek	Osnova NAD	Osnova DO	
3	41,00 %	269,79 EUR	1.254,83 EUR		...
3. Neto plača:		546.612,84 SIT			
4. Materialni stroški:		0,00 EUR			
IZPLAČILO		2.280,97 EUR			
Bruto osnovna plača		4.200,00 EUR			
III. PRISPEVKI NA BRUTO PLAČO					
5. Prispevki za socialno varnost (skupaj):		676,20 EUR			
5.1. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje:		371,70 EUR			
5.2. Prispevek za zdravstveno zavarovanje:		275,52 EUR			
5.3. Prispevek za zaposlovanje:		2,52 EUR			
5.4. Prispevek za poškodbe pri delu:		22,26 EUR			
5.5. Prispevek za starševsko varstvo:		4,20 EUR			
SKUPNI STROŠEK DELODAJALCA		4.876,20 EUR			

1 od 1

16.3.2011 23:13

Vir: lasten